

Názov projektu:

Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie mimovládnych neziskových organizácií

ITMS: 27130330032, 27140130201

Autori: Mgr. Boris Strečanský, Mgr. Radana Deščíková, Mgr. Miroslav Lacko

Názov analýzy:

Analýza potrieb špecifických cieľových skupín v kontexte tvorby systému akreditácie mimovládnych neziskových organizácií (MNO)

Abstrakt

Analýza je zameraná na spracovanie potrieb a názorov jednotlivých skupín poskytovateľov a prijímateľov verejných zdrojov vo vzťahu k výhodám a nevýhodám súčasného spôsobu preukazovania pripravenosti na realizáciu projektov. Obsahuje definíciu špecifických cieľových skupín spolu s opisom metód, ktoré boli použité na získanie názorov. Analyzuje potreby poskytovateľov zdrojov (verejnej správy), a samotných mimovládnych neziskových organizácií v postavení prijímateľov zdrojov. Samostatná kapitola je venovaná predpokladom efektívnej spolupráci nadácií a verejnej správy na riadení finančných zdrojov, tzv. globálnych grantov. V záverečnej časti prináša návrhy, stanoviská a odporúčania formulované jednotlivými skupinami.

Kľúčové slová: analýza, poskytovateľ, prijímateľ, verejné zdroje, potreby, verejná správa, nadácia, mimovládna nezisková organizácia, globálny grant, návrhy, odporúčania

Obsah

Abstrakt	2
1. Úvod.....	5
2. Zoznam grafov a tabuliek	7
3. Zoznam použitých skratiek	7
4. Prečo je potrebné uvažovať o akreditačnom/ certifikačnom mechanizme resp. OIS MNO na Slovensku?.....	8
5. Aké finančné zdroje majú k dispozícii mimovládne neziskové organizácie?	13
6. Verejná správa ako poskytovateľ verejných zdrojov.....	17
6.1 Vnímanie MNO zo strany VS ako poskytovateľov zdrojov	17
6.2 MNO ako prijímatelia zdrojov EŠIF z pohľadu verejnej správy	18
6.3 Problematické oblasti nízkeho čerpania zdrojov EŠIF z pohľadu verejnej správy.....	19
7. Mimovládne neziskové organizácie ako prijímateľ verejných zdrojov.....	22
7.1 Vnímanie VS zo strany MNO ako prijímateľov zdrojov	23
7.2 Problematické oblasti čerpania verejných zdrojov z pohľadu MNO	23
7.3 Návrhy na zlepšenie spolupráce medzi VS a MNO.....	24
8. Akreditačný systém resp. otvorený informačný systém	26
8.1 Očakávania verejnej správy ako poskytovateľa zdrojov	26
8.2 Očakávania mimovládnych neziskových organizácií ako prijímateľov zdrojov.....	27
8.3 Čo by mal akreditačný systém resp. OIS obsahovať?	28
9. Zhrnutie zistení a odporúčania	32
10. Predpoklady efektívnej spolupráce nadácií a verejnej správy na riadení finančných zdrojov z verejných rozpočtov.....	34
10.1 MNO ako možný sprostredkovateľ verejných zdrojov očami riadiacich pracovníkov štátnej správy.....	35
10.2 Globálne granty ako predmet sprostredkovania	35
10.3 MNO ako prijímateľ a sprostredkovateľ verejných zdrojov na regionálnej a miestnej úrovni	39
10.4 Nadácie v roli sprostredkovateľa – áno, či nie?	41

10.5 Závěry analýzy	43
11. Použitá literatura a další pramene	46

1. Úvod

Predložená analýza je súčasťou prvej fázy národného projektu *"Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie MNO"*, ktorý Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti realizuje na pôde Ministerstva vnútra SR. Jeho cieľom je prostredníctvom objektívneho a transparentného systému akreditácie MNO zabezpečiť vyššiu mieru otvorenosti, profesionality, kvality ľudských zdrojov a kvality služieb MNO, ako aj zlepšenie predpokladov pre efektívny manažment verejných financií na strane poskytovateľov i prijímateľov.

V posledných rokoch rastie v prostredí verejnej správy potreba „čitateľnosti“ MNO, na druhej strane, samotné organizácie volajú po minimalizácii subjektivismu pri posudzovaní ich schopností a zníženie administratívnej záťaže pri rozdeľovaní verejných zdrojov. Rozlišovanie MNO z hľadiska kvality ich výkonnosti je objektívne takmer nemožné, keďže neexistujú systémy merania (metriky), ktoré by boli všeobecne akceptované. Problematickým faktorom je taktiež roztrieštenosť relatívne veľkého objemu údajov, ktorými disponuje verejná správa, do viac alebo menej kvalitných a aktuálnych informácií. Zámerom projektu je preto vytvoriť metodiku využívajúcu elektronické dáta o MNO, umožňujúcu verejnej správe a iným akreditačným autoritám stanovovať stupne oprávnenosti žiadateľov o verejné zdroje a umožňujúcu prehľadnú klasifikáciu žiadateľov z hľadiska niektorých aspektov ich transparentnosti a výkonnosti. Pre vytvorenie takéhoto nástroja akreditácie MNO je potrebné preskúmať špecifické potreby jednotlivých aktérov v procese prerozdeľovania verejných zdrojov, či už zo strany prijímateľa (nadácie, združenia, neziskové organizácie a ďalšie MNO) alebo poskytovateľa (verejná správa a tie nadácie, ktoré sú sprostredkovatelia verejných zdrojov vo forme globálnych grantov)

Analýza je zameraná na spracovanie potrieb a názorov jednotlivých skupín poskytovateľov a prijímateľov verejných zdrojov vo vzťahu k výhodám a nevýhodám súčasného spôsobu preukazovania pripravenosti na realizáciu projektov. Spolu s ďalšími podaktivitami, ktorými sú zmapovanie legislatívneho stavu existujúcich registrov a dát a analýzy zahraničných akreditačných systémov, prináša komplexné informácie relevantné pre tvorbu akreditačného/ certifikačného mechanizmu resp. otvoreného informačného systému.

Prvá časť dokumentu sa venuje definovaniu cieľových skupín vrátane opisu mechanizmu získavania informácií ohľadne potrieb jednotlivých skupín. Druhá časť obsahuje analýzu potrieb poskytovateľov zdrojov, ktorými sú verejná správa, nadácie

v úlohe sprostredkovateľa a taktiež analýzu potrieb strešných asociácií, platforiem a samotných MNO ako prijímateľov zdrojov. Záverečná časť je venovaná možnosti prepojitelnosti výsledkov analýzy jednotlivých cieľových skupín a syntéze návrhov, stanovísk a odporúčaní jednotlivých skupín. V samostatnej kapitole sa venujeme otázke predpokladov efektívnej spolupráce nadácií a verejnej správy pre delegovanie riadenia tzv. globálnych grantov.

Podkladmi na vypracovanie predloženej analýzy boli výstupy spolupracujúcich partnerov projektu, PDCS o.z. a SOCIA - nadácie na podporu sociálnych zmien.

2. Zoznam grafov a tabuliek

Graf 1: Zamestnanosť a dobrovoľníctvo v neziskovom sektore (2002-2007)	9
Graf 2: Podiel jednotlivých typov príjmov neziskových organizácií	9
Graf 3: Počet jednotlivých právnych foriem neziskových organizácií	10
Graf 4: Počet organizácii registrujúcich sa ako prijímatelia podielu zaplatenej dane ...	11
Tabuľka 1: Požiadavky na MNO ako žiadateľa o verejné zdroje	16
Tabuľka 2: Zoznam informácií, ktoré by mal obsahovať OIS.....	31

3. Zoznam použitých skratiek

MNO:	mimovládne neziskové organizácie
VS:	verejná správa
PO:	programové obdobie
RO:	riadiaci orgán
SORO:	sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
VO:	verejné obstarávanie
OP:	operačný program
GG:	globálne granty
ÚSV ROS:	Úrad splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti
MV SR:	Ministerstvo vnútra
CKO:	Centrálny koordinačný orgán
EK:	Európska komisia
OIS:	otvorený informačný systém
ISO:	International Organization for Standardization
TQM:	Total Quality Management

4. Prečo je potrebné uvažovať o akreditačnom/ certifikačnom mechanizme resp. OIS MNO na Slovensku?

Existujú minimálne dva dôvody pre uvažovanie o vytvorení nástroja, ktorý by poskytoval verejnej správe hlbšiu kvalitu informácii o MNO, ktoré čerpajú verejné zdroje.

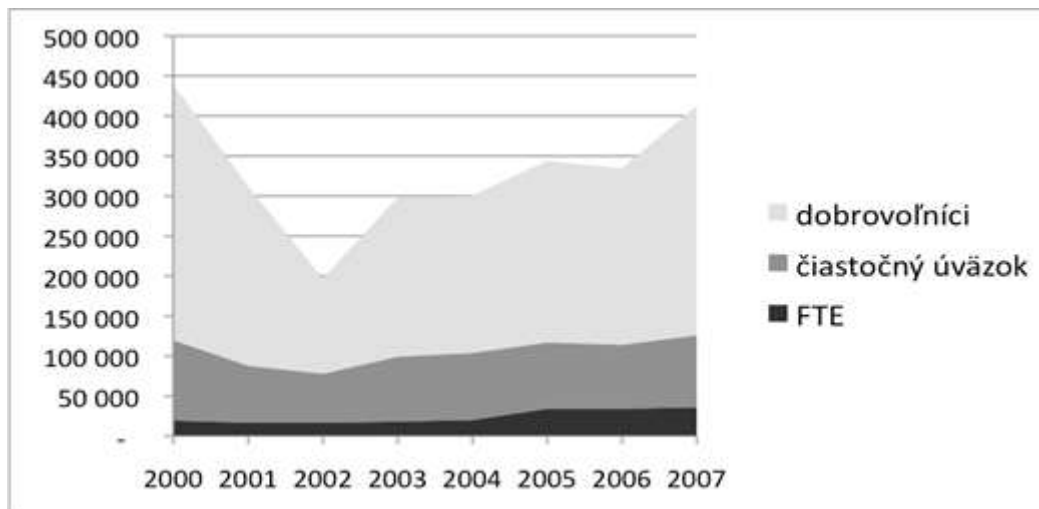
1. Čitateľnosť neziskových organizácii pre verejnú správu

Hlavným dôvodom je legitímna snaha verejného sektora poznať príjemcov verejných zdrojov. Na rozdiel od subjektov zriadených na podnikanie, ktorým sa legislatíva i verejné inštitúcie venovali intenzívne od deväťdesiatych rokov a vytvorilo sa aj adekvátne inštitucionálne a informačné prostredie (spomeňme len orsr.sk, alebo živnostenský register, ale aj iniciatívy zo súkromného sektora ako foaf.sk, či ISO, TQM), pre subjekty nezriadené na podnikanie – neziskové organizácie, nadácie, občianske združenia a pod – štát nevytvoril jednotné informačné prostredie a dnes sú dáta o týchto subjektoch roztrieštené na desiatkach rôznych miest ako napr. registre týkajúce sa jednotlivých právnych foriem, každý s mierne odlišnou štruktúrou dát a bez jednotného procesu ich aktualizácie. Zároveň tieto subjekty dodávajú o sebe do jednotlivých oblastí verejnej správy špecifické informácie, ktoré nie sú navzájom prepojené.

Táto informačná deficiencia je do istej miery aj spôsobená relatívnou váhou neziskového sektora v spoločnosti, kde oproti podnikateľskému sektoru nezohráva z hľadiska kvantitatívnych a ekonomických kritérií takú rolu. Tento pohľad je však veľmi redukujúci, vzhľadom k významu neziskového sektora v iných rozmeroch fungovania spoločnosti – pro-sociálnom, rozvojovom, sociálne inovačnom či -kontrolnom – kde podnikateľský sektor nepôsobí.

Navyše, aj socio-ekonomický význam neziskových organizácii nie je zanedbateľný. Podľa posledných dostupných makro-ekonomických štatistík (Štěpánková-Petrášová, 2004) predstavoval neziskový sektor 1,7% HDP (vrátane dobrovoľníckej práce) a 1,1% z celkovej zamestnanosti. Navyše, z hľadiska zamestnanosti, neziskový sektor má gro svojich pracovných vzťahov definovaných prácami na dohodu, resp. čiastočný pracovný úväzok, čím prispieva k flexibilitě na trhu práce a vytvára pracovné príležitosti pre špecifické skupiny zamestnancov. Preto aj po obdobiach, kedy sa primárna pozornosť štátu sústreďovala na vytvorenie nástrojov pre sprehľadnenie informácii o ňom (napr. orsr.sk), je vhodný čas pre vytvorenie informačného nástroja umožňujúceho prehľadne sa orientovať v prostredí neziskových organizácii.

Graf 1: Zamestnanosť a dobrovoľníctvo v neziskovom sektore (2002-2007)

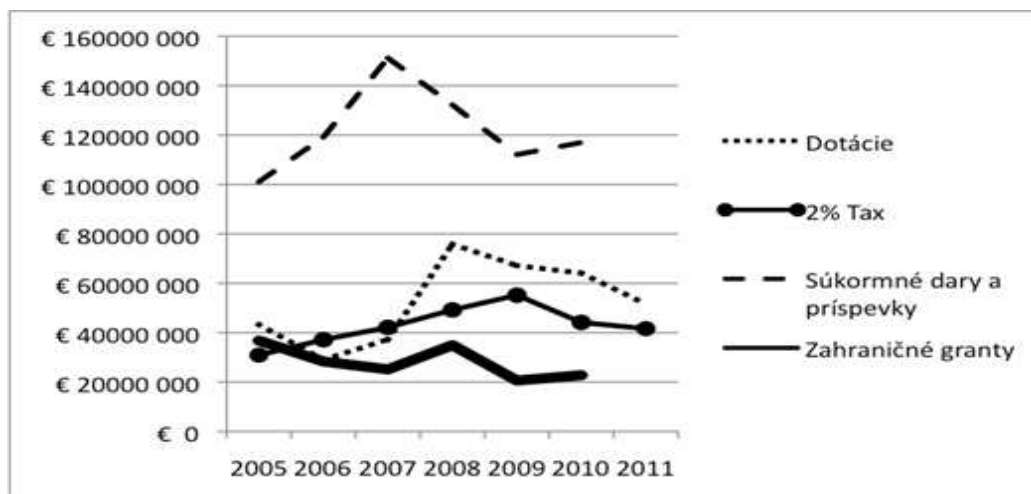

Zdroj: Marček – Brozmanová, 2010

Ďalším podstatným dôvodom je, že neziskové organizácie sú prijímateľmi verejných zdrojov – či už dotácií, príspevkov zo ŠF alebo napr. podielu zaplatenej dane. Presný podiel verejných zdrojov na príjmoch neziskového sektora nie je známy, za isté sa však dá považovať, že od konca deväťdesiatych rokov tento podiel rastie a predstavuje podľa kvalifikovaného odhadu okolo 40% z celkových príjmov neziskového sektora.

Nižšie uvedený graf zobrazuje podiel jednotlivých typov príjmov neziskových organizácií (Slovstat, 2012) bez EU fondov za obdobie r. 2005 – 2011.

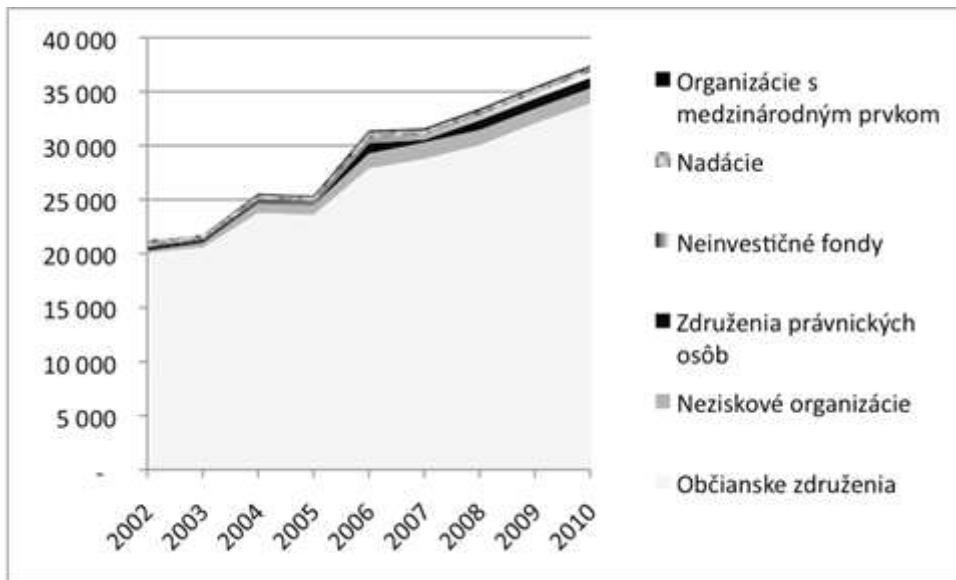
Graf 2: Podiel jednotlivých typov príjmov neziskových organizácií

Z týchto údajov vyplýva, že len kombinácia výnosov z daňovej asignácie a dotácií predstavuje okolo 100 mil. EUR bez eurofondov, ktoré v štatistike nie sú zachytené.

Zároveň neustále rastie počet jednotlivých právnych foriem neziskových organizácií, čo len zvyšuje potrebu nástroja, umožňujúceho väčšiu prehľadnosť v tejto oblasti. Tento vývoj ilustruje nasledovný graf za obdobie 2002-2010.

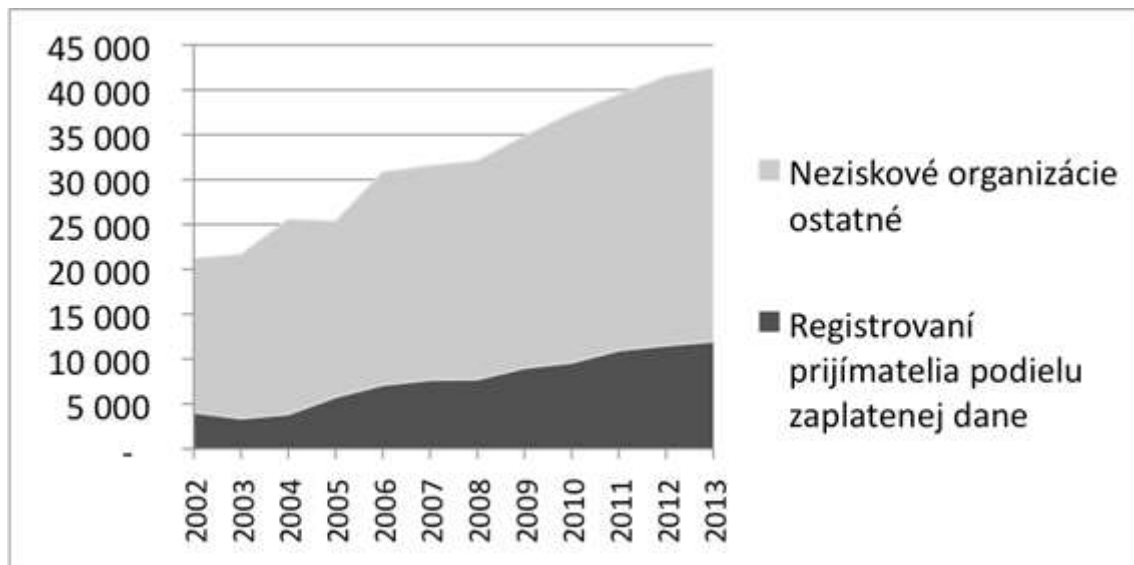
Graf 3: Počet jednotlivých právnych foriem neziskových organizácií

Zdroj: Strečanský et al. 2010

Rastúci počet neziskových organizácií je zdravým indikátorom rozvoja občianskej spoločnosti a vo vzťahu k potrebe čitateľnosti tohto prostredia pre verejnú správu má svoj význam. Je potrebné však zdôrazniť, že uvažovaný nástroj má byť primárne zameraný na tie neziskové organizácie, ktoré využívajú, resp. majú záujem využívať verejné zdroje. Ide v tomto prípade o podmnožinu z celkového počtu neziskových organizácií. Veľkosť tejto podmnožiny je dnes ťažko priamo určiteľná. Dá sa však nepriamo odhadnúť na základe počtu organizácií registrujúcich sa ako prijímatelia podielu zaplatenej dane, čo ilustruje nasledujúci graf.

Graf 4: Počet organizácií registrujúcich sa ako prijímatelia podielu zaplatenej dane

Zdroj: Notárska komora, 1SNSC, Nadácia Pontis, Centrum pre filantropiu n.o.

Z grafu vyplýva, že prijímatelia podielu zaplatenej dane predstavujú takmer **štvrtinu** všetkých neziskových organizácií. Ak by sa uskutočnil prienik týchto údajov s celkovým počtom neziskových organizácií, ktoré využívajú eurofondy ako aj ktoré poberajú dotácie z centrálnych, regionálnych alebo miestnych rozpočtov (údaje, ktoré autorský tím nemá v čase spracovania tohto dokumentu k dispozícii), pravdepodobne by ešte narástol. Ide tak o približne 15,000 neziskových organizácií, ktoré majú vzťah k verejným zdrojom.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zamýšľaný nástroj má slúžiť aj pre tie prípady, kedy nezisková organizácia, ktorá doteraz nemala prienik s verejnými zdrojmi a nemá známu doterajšiu históriu správania sa v súvislosti s nimi, vstupuje do tohto priestoru po prvý krát.

2. Minimalizácia rizika poskytovania zdrojov pre pochybné subjekty

Ďalším dôvodom je dopyt po lepších informáciách o MNO z prostredia verejnej správy na Slovensku, hlavne tej časti, ktorá prichádza do kontaktu s čerpaním fondov EÚ a čelí otázkam i kritike ohľadne čerpania fondov EÚ neziskovými organizáciami a ich efektívnosťou. Tu je potrebné zohľadniť fakt, že aj v prostredí neziskových organizácií – podobne ako aj v podnikateľskom prostredí – existujú rôzne spôsoby, ako využiť povahu neziskového subjektu pre získanie prístupu k verejným zdrojom, bez naplnenia neziskového či verejnoprospešného účelu deklarovaného neziskovým subjektom.

Rovnako aj vďaka neexistencii základného prehľadu o činnosti neziskových organizácií verejná správa prijíma rozhodnutia o prideľovaní verejných zdrojov bez optimálnej znalosti o týchto subjektoch. To je spôsobené aj tým, že napriek snahe získať takéto znalosti a informácie, tieto nie sú dostupné, resp. ak sú, tak po intenzívnom prieskume. Zároveň sa tým vytvára aj priestor pre pochybnosti o maximalizácii objektívnosti posudzovania projektov. Z uvedeného vyplýva tlak EK na Slovensko, aby zabezpečilo nástroj, ktorý by pomohol zvýšiť informačnú „istotu“ verejnej správy vo vzťahu k prostrediu neziskových organizácií, zároveň by neutralizoval mieru subjektivity v posudzovaní spôsobenú veľkou mierou heterogénnosti a nevyváženosťou dostupných informácií o jednotlivých organizáciách a v neposlednej miere sa minimalizovali prípady špekulatívneho skrývania sa za neziskové právne formy.

V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že časť zodpovednosti za zlé rozhodnutia leží aj na pleciach verejnej správy (napr. kauza sociálne podniky z r. 2011), ktorým sa dalo predísť zodpovedným prístupom kompetentných orgánov. Dôvodov, prečo došlo v minulosti k poskytovaniu eurofondov aj neziskovým organizáciám, ktoré neboli schopné ich adekvátne použiť je viac. Okrem nezvládnutého spôsobu ich prerozdeľovania je to aj neexistencia nástrojov, ktoré by umožňovali rozlišovať tieto organizácie aspoň v základných ukazovateľoch na základe aspoň čiastočne objektivizovateľných kritérií a nie na základe subjektívneho vyhodnocovania.

Je zrejmé, že verejná správa je vnútorne diferencovaná a preto aj jednotlivé procesy týkajúce sa posudzovania alokácii verejných zdrojov v tomto prípade pre neziskové organizácie budú mať aj v prípade existencie takéhoto nástroja svoje špecifiká a odlišnosti.

V neposlednom rade bude jeho efektívnosť závisieť aj od ochoty a vôle verejnej správy ho využívať. (Strečanský, Deščíková, Lacko, 2014)

5. Aké finančné zdroje majú k dispozícii mimovládne neziskové organizácie?

Prostriedky pre mimovládne neziskové organizácie môžu prísť v zásade zo štyroch zdrojov: z verejného, súkromného sektora, verejnosti (alebo jednotlivcov) a môžu byť vytvorené aj vlastnou činnosťou či kapacitami MNO.

Ak si MNO dokáže vytvoriť zdroje vlastnou činnosťou či vnútornými kapacitami, hovoríme o interných zdrojoch financovania. Do tohto samofinancovania patrí získavanie zdrojov z poplatkov od členov (členské) či predaja výrobkov (napríklad remeselných výrobkov, umeleckých diel) a predaja služieb (napríklad predaj stravy pre klientov či predaj vzdelávacích kurzov, apod.). Iným zdrojom môže byť využívanie nejakých hmotných statkov (vlastných priestorov, prenájom zariadení, apod.) alebo nehmotných statkov (napríklad patentov, autorských práv, prenájom vlastnej značky pre partnerov, apod.). Zdroje sa dajú získať aj zhodnocovaním existujúceho kapitálu a realizovaním investícií (napríklad zhodnocovaním základiny a rezervných fondov, alokácia úspor, poskytnutie pôžičky, nákup cenných papierov, apod.).

Pri externých zdrojoch financovania sú v prípade súkromného sektora k dispozícii prostriedky pochádzajúce z firiem alebo súkromných nadácií či iných neverejných fondov. Tieto subjekty môžu poskytovať prostriedky buď zo zahraničia alebo na národnej úrovni vo forme darov, grantov či príjmov zo sponzoringu alebo partnerstva. Do podpory zo súkromného sektora možno zaradiť aj finančnú a nefinančnú pomoc, ktorá prichádza pre MNO od cirkví a náboženských spoločností.

Častým zdrojom, odkiaľ môžu mimovládne neziskové organizácie čerpať prostriedky, sú verejnosť alebo jednotlivci. Dary môžu opäť prichádzať od domácich individuálnych podporovateľov-darcov, alebo aj zo zahraničia (napríklad prostredníctvom zahraničných zbierok či darov na vopred určený účel).

Vonkajším podporovateľom mimovládnych neziskových organizácií sú aj subjekty verejného sektora – štátu a samospráv. Ak prichádzajú od zahraničných vlád, medzivládnych či medzinárodných inštitúcií či iných verejných subjektov spoza hraníc, hovoríme buď o bilaterálnej alebo multilaterálnej grantovej pomoci. V prípade napríklad humanitných katastrof a pomoci od zahraničných vlád, sem zaraďujeme medzinárodnú humanitnú pomoc. Na domácej či miestnej úrovni sú potom k dispozícii verejné zdroje buď od štátu, štátnych inštitúcií alebo od regionálnych a miestnych samospráv a ich organizácií vo forme grantov, podporných schém a programov či rôznych úľav a zvýhodnení.

Podpora mimovládneho neziskového sektora z domácich verejných zdrojov na národnej úrovni zahŕňa viacero mechanizmov, ktoré priamou či nepriamou formou napomáhajú MNO naplňovať ich poslanie.

Priamou podporou z verejných zdrojov na národnej úrovni pre MNO je poskytovanie dotácií a grantov z verejných prostriedkov, realizácia kontraktov a zmlúv, v rámci ktorých mimovládna organizácia poskytuje služby na objednávku orgánu verejnej správy, ďalej je to prerozdeľovanie výnosov z lotérií, verejných zbierok a iných podobných (hazardných) hier. Dôležitá je aj podpora prostriedkami Štátneho rozpočtu SR v rámci kofinancovania pre zdroje, ktoré prichádzajú zo štrukturálnych fondov Európskej únie, Nórskeho finančného mechanizmu, Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Európskeho združenia voľného obchodu či Švajčiarskeho finančného mechanizmu.

Nepriamou formou podpory z verejných zdrojov na národnej úrovni pre MNO je odpustenie niektorých daní a ciel, v minulosti (do konca roku 2003) fungujúci odpočet poskytnutých darov zo základu dane a možnosť asignácie 2% podielu zaplatenej dane z príjmu jednotlivcov a firiem v prospech niektorej mimovládnej neziskovej organizácie. Nepriamou formou podpory pre MNO môže byť aj zapojenie sa do verejných schém poskytovania slovenskej rozvojovej pomoci do zahraničia. (Marček, 2010)

Analýza Registru v zahraničí, v kapitole Ústavnoprávny rozmer poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu vo vzťahu k mimovládnym neziskovým organizáciám, uvádza, že: Poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu je z hľadiska Ústavy Slovenskej republiky relevantné vtedy, ak napomáhajú, resp. sledujú legitímny cieľ chránený ľudským právom vo verejnom záujme. Verejný záujem sa odvodzuje jednak od konkrétneho ľudského práva (napríklad právo na vzdelanie, právo na zdravie) a jednak od práva súkromnoprávných subjektov na participáciu na výkone verejnej správy v zmysle článku 30 Ústavy Slovenskej republiky. Inými slovami "každý" (teda aj mimovládna nezisková organizácia) má právo zúčastňovať sa na výkone verejnej správy pri ochrane a kultivovaní ľudských práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky a v rozsahu plnenia týchto úloh majú aj mimovládne neziskové organizácie právo na úhradu nákladov z prostriedkov zo štátneho rozpočtu formou dotácií. Napriek tomu, že Ústava Slovenskej republiky neobsahuje priame ustanovenie vo forme práva na prístup k štátnym hmotným zdrojom.

Obsahom tohto práva je potom:

- právo na zachovanie podstaty práva na participáciu na výkone verejnej správy pri prístupe k verejným zdrojom,
- právo na nediskriminačné prideľovanie dotácií zo štátneho rozpočtu.

Kým prvé právo sa chráni prevažne v rámci abstraktnej kontroly ústavnosti, tak druhé právo pri konkrétnej kontrole ústavnosti. To znamená, že v prvom prípade bude testom ústavnosti podrobený zákonodarca, najmä z pohľadu či podmienky na uplatnenie práva na štátnu dotáciu nie sú tak šikanózne, že zasahujú do samotnej podstaty reálneho uplatnenia tohto práva. Konkrétne z pohľadu materiálneho právneho štátu či prílišným formalizmom neznemožňujú prístup k tomuto právu, resp. či ho neprimerane nesťažujú. V tom prípade by mohol relevantný subjekt (čl. 130 Ústavy SR) podať podnet na Ústavný súd SR o preskúmanie ústavnosti zákona v časti stanovujúcej formálne podmienky na poskytnutie štátnej dotácie, čomu sa hovorí abstraktná kontrola ústavnosti.

V súvislosti so zákazom diskriminácie (čl. 12 Ústavy SR) ide o právo každej mimovládnej neziskovej organizácie podať ústavnú sťažnosť na základe čl. 127 (po vyčerpaní všetkých iných právnych prostriedkov), že v konkrétnom prípade boli napríklad zvýhodnené určité organizácie na úkor iných alebo nebol umožnený prístup k štátnej dotácii neštátnej organizácii na rozdiel od štátnej organizácii. V zásade nie je možné ústavnoprávne napádať otázky spojené s voľnou úvahou štátneho orgánu, napr. vo vzťahu k výške dotácie s výnimkou vyššie uvedených obsahových podmienok uplatnenia tohto práva, teda ak by výška dotácie bola taká nízka, že zabezpečenie splnenia úlohy by bolo nereálne. (Strečanský, Deščíková, Lacko, 2014)

Komplexný pohľad na verejné zdroje financovania, spolu s legislatívnym rozborom relevantných právnych predpisov, podmienkami čerpania zdrojov jednotlivých druhov podpory, poskytuje analýza *Zmapovanie existujúceho legislatívno-inštitucionálneho stavu registrov mimovládnych neziskových organizácií (MNO), sprístupňovania a dostupnosti dát o MNO, aktérov na úrovni verejnej správy a zdrojov dát o MNO*, v kapitole 4.

V krátkosti uvedieme, že analýza rozdeľuje zdroje do nasledovných kategórií:

- zdroje financovania z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF),
- Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus,
- štátne dotácie,
- asignácia podielu zaplatenej dane,
- poskytovanie dotácii v samosprávnych krajoch,

- poskytovanie dotácii v krajských mestách.

V nasledovnej tabuľke 1 sú uvedené štandardné požiadavky na MNO ako žiadateľa o verejné zdroje.

Tabuľka 1: Požiadavky na MNO ako žiadateľa o verejné zdroje

Požiadavka:	EŠIF:	Štátne dotácie:	Asignácia podielu zaplatenej dane:	Dotácie samosprávnych krajov
vysporiadané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom,	X	X		
doklad o pridelení IČO:	X	X	X	X
nemať daňové nedoplatky,	X	X	X	X
nemať nedoplatky poistného na zdravotné poistenie	X	X	X	X
nemať nedoplatky poistného na sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie,	X	X	X	X
nie je vedené konkurzné konanie, nie je v konkurze, v reštrukturalizácii a nebol proti žiadateľovi zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku	X	X		X
neporušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania podľa osobitného predpisu,	X	X		X
nie je vedený výkon rozhodnutia	X	X		X

Zdroj: Svák et al. 2014

Okrem týchto potvrdení sú jednotlivými orgánmi vyžadované pri predkladaní žiadostí o finančný príspevok aj účtovné podklady organizácií, ktoré majú slúžiť na overenie finančného stavu organizácie. Pochopenie účtovných podkladov je kľúčovým pri zodpovednom hodnotení, či daný žiadateľ má ekonomickú situáciu takú, ktorá mu dáva predpoklady na úspešnú implementáciu projektu. Účtovné výkazy taktiež pomáhajú pri ich správnom pochopení vyhodnotiť prípadné riziká vyplývajúce z ekonomického stavu organizácie.

6. Verejná správa ako poskytovateľ verejných zdrojov

Informácie o potrebách verejnej správy, ako poskytovateľa verejných zdrojov, boli zbierané prostredníctvom dvoch podaktivít, ktoré prebiehali súčasne. Prvou podaktivitou bolo 5 pracovných stretnutí (workshopov), ktoré sa uskutočnili so zástupcami poskytovateľov verejných zdrojov. V úvode každého workshopu bol predstavený projekt a jeho hlavné ciele. Následne boli formulované tematické okruhy otázok, o ktorých účastníci diskutovali za účasti facilitátora. Dáta boli spracované na základe audionahrávok a poznámok. Potreby verejnej správy v druhej podaktivite boli mapované prostredníctvom názorov vyšších predstaviteľov štátnej správy. V tomto prípade boli ako výskumná metóda použité hĺbkové semištruktúrované rozhovory – vedené individuálne a v niektorých prípadoch skupinovo – s 32 respondentmi. Rozhovory prebiehali podľa jednotného scenára a dáta boli spracované štandardmi postupmi kvalitatívnej analýzy dát (z audionahrávok / poznámok). Závery z oboch podaktivít je možné rozdeliť do viacerých tematických okruhov.

6.1 Vnímanie MNO zo strany VS ako poskytovateľov zdrojov

Vo všeobecnosti medzi účastníkmi workshopov prevládal pozitívny až neutrálny prístup k MNO. Veľmi vysoké percento zúčastnených malo pozitívne skúsenosti s prácou s MNO, pričom vo väčšine prípadov išlo o renomované organizácie. Organizácie sú v mnohých témach ideálnymi nositeľmi projektov a znalostí, pretože vidia cesty a riešenia identifikovaných problémov a majú tendenciu priniesť nezávislý pohľad. Zástupcovia VS, prítomní na workshopoch, nepovažovali MNO za nedôveryhodného partnera ale formulovali potrebu mať viac informácií. Nápomocným činiteľom je, keď je organizácia súčasťou platformy a táto komunikuje so štátnou správou pri tvorbe politik. Stretnutia s vyššími predstaviteľmi štátnej správy, priniesli do tejto témy nasledovný pohľad. Parafrázujúc jednu z respondentiek prieskumu potrieb poskytovateľov verejných zdrojov, MNO disponujú kompetenciami, personálnou bázou hodnotných ľudských zdrojov, sú platformou, kde sa tvoria názory na národné politiky, verejné služby a zároveň majú potenciál konštruktívnym spôsobom prinášať vlastnú pridanú hodnotu do týchto agend. Charakteristickou vlastnosťou, silnou a súčasne aj slabou stránkou neziskového sektora je jeho rozmanitosť. Na MNO nemožno nahliadať jednotne a viacročná prax ukazuje, že k zjednoteniu nedochádza ľahko ani vnútri samotného sektora. Preto aj vo vzťahu k čerpaniu verejných zdrojov poskytovatelia vnímajú túto rozmanitosť, nielen tematickú, ale aj z hľadiska veľkosti, organizačnej a finančnej kapacity, odbornosti, či miery ochoty konštruktívne spolupracovať s verejnou správou. Poskytovatelia verejných zdrojov však uznávajú, že MNO v spoločnosti plnia

funkcie a prinášajú pridané hodnoty, ktoré nie sú typické pre iné typy subjektov (napr. vytváranie hodnôt zapojením dobrovoľníkov či dlhodobé plnenie watchdog funkcie pri kontrole štátu). MNO tieto prekážky prekonávajú a stávajú sa dôveryhodným partnerom aj spoľahlivým implementátorom projektov z verejných zdrojov s dostatočne silným materiálным, technickým, finančným aj ľudským zázemím. V súvislosti s dotáciami však vo verejnosti nemajú MNO jednoznačný obraz inštitúcií usilujúcich o verejnú prospešnosť, ale niekedy aj obraz „skupiniek, ktoré si rozdeľujú peniaze“. (Guštafík, Marošiová, Woleková, 2014)

6.2 MNO ako prijímatelia zdrojov EŠIF z pohľadu verejnej správy

Súčasťou rozhovorov s vyššími predstaviteľmi štátnej správy bola aj otázka zapojenia MNO do programovania EŠIF 2014-2020. Správa z tohto kvalitatívneho výskumu uvádza, že: Princíp partnerstva určuje, že do programovania ŠF budú zapojené aj neziskové organizácie. Pri programovaní OP pre programové obdobie 2014-2020 tomu tak aj bolo, dokonca aj v programoch, kde MNO v predchádzajúcom programovom období neboli oprávnenými prijímateľmi. V procese zapojenia MNO do tejto fázy RO/SORO očakávali a najviac oceňovali odbornosť a reprezentatívnosť MNO. Z rozhovorov s poskytovateľmi štrukturálnych fondov vyplynulo, že tieto očakávania neboli vždy naplnené. Pri odbornosti boli ako prekážky uvádzané:

- ťažkosti identifikovať správnych nositeľov expertízy medzi MNO (napríklad kvôli neexistencii centrálného registra expertov alebo kvôli ťažkostiam nachádzať takýchto expertov cez strešné MNO organizácie, či ich platformy)
- nedostatočná znalosť platnej legislatívy (a z toho vyplývajúce napríklad podávanie zásadných pripomienok v snahe presadiť názor, ktorý je v nesúlade s legislatívou), či
- neschopnosť odborníkov MNO posunúť odbornú diskusiu vpred konštruktívnymi návrhmi.

Naopak, pozitívne bolo vyzdvihované členstvo odborníkov MNO v pracovných skupinách.

Z hľadiska reprezentatívnosti nebolo vždy splnené očakávanie, že konkrétna MNO má mandát vyjadrovať pripomienky za celú skupinu neziskových organizácií v danej téme. Takáto nereprezentatívnosť mala niekedy podobu presadzovania užších pragmatických záujmov než navrhovania systémových vylepšení. Do programovania sa MNO zapájali aj v oblastiach, v ktorých môžu byť maximálne nepriamymi prijímateľmi – napr. otvorené dáta, či e-vláda. Inokedy pri programovaní dohliadali na uplatnenie

horizontálnych priorít a dodržiavanie štandardov ako napr. prístupnosť pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva (bezbariérovosť).

V očiach riadiacich pracovníkov sú MNO, bezpochyby, jedným typom prijímateľov verejných zdrojov, vrátane štrukturálnych fondov.

6.3 Problematické oblasti nízkeho čerpania zdrojov EŠIF z pohľadu verejnej správy

V nasledujúcich riadkoch je prehľad prierezových tém prispievajúcich k nízkemu čerpaniu EŠIF zo strany MNO, ktoré formulovali zástupcovia VS na workshopoch, doplnené o pohľad vyšších predstaviteľov štátnej správy z rozhovorov.

Prvým problémom v súvislosti s čerpaním zdrojov z EŠIF sú vysoké administratívne nároky na uchádzača, resp. žiadateľa, pričom rezortné dotačné mechanizmy sú administratívne menej náročné a rovnako sú často menej komplikované požiadavky Európskej komisie ako následne jednotlivých RO na Slovensku. Na druhej strane, schopnosť administratívne zvládnuť projekt financovaný štrukturálnymi fondmi, bola uvádzaná poskytovateľmi ako jedno z najdôležitejších kritérií výberu prijímateľov. Vyšší pracovníci štátnej správy zdôrazňovali napríklad to, aby pracovníci určení na riadenie projektu a finančné riadenie projektu, mali odbornú prípravu a ideálne aj predchádzajúcu skúsenosť, aby si organizácia dokázala takýchto pracovníkov udržať po celú dobu implementácie projektu alebo ich nahradiť rovnako skúsenými ľuďmi.

V procese realizácie projektu spôsobuje z pohľadu zástupcov verejnej správy, najčastejšie problémy, ktoré spomaľujú a predlžujú čerpanie prostriedkov, verejných obstarávaní (VO). Podľa názoru vyšších predstaviteľov štátnej správy, chyby vo výkone verejných obstarávaní vedú k ich rušeniu a korekciám zo strany Európskej komisie na základe auditných zistení. Respondenti pripisovali pochybenia ľuďom, ktorí verejných obstarávaní vykonávajú (napr. ich neodbornosti, nedôslednosti či nepozornosti), nastavovaniu diskriminačných podmienok obstarávateľmi, nesúladu medzi oznámeniami a súťažnými podkladmi, (ne)konaniu víťazov verejných obstarávaní, či nie úplne presnej harmonizácii slovenského zákona o VO s európskou legislatívou. Vo vzťahu k MNO zaznelo, že (rovnako ako iné menšie subjekty) často nemajú potrebnú odbornosť na správny výkon verejných obstarávaní a ako prijímatelia EŠIF sú rovnako zraniteľní, ak dodávateľ - víťaz súťaže pri verejnom obstarávaní – nedodrží dohodnuté podmienky.

Ako komplikovanú oblasť vyhodnotili účastníci, rovnako ako aj vedúci predstavitelia, časté zmeny v pravidlách riadiacich orgánov, napríklad zmeny príručiek pre žiadateľa

a prijímateľa, nariadení, dokumentácie, zmluvných podmienok a podobne. Na strane poskytovateľov, dochádzalo podľa respondentov, k zmenám a korekciám v usmerneniach, či dokonca k formulácii nových požiadaviek, aj spätne, v čase auditu. Tie nastávali aj na úrovni Európskej komisie, ktorá dointerpretováva svoje vlastné zadania a považuje svoje interpretácie za spätne záväzné. Podľa názoru zástupcov VS, môžu byť zmeny stratégie implementácie jednotlivých projektov, ovplyvnené korupciou, netransparentnosťou a politickými cyklami.

Samostatný okruh problémov pri čerpaní štrukturálnych fondov sa týkal nečestného konania žiadateľov a prijímateľov, vrátane MNO. V prieskume boli najčastejšie spomínané poskytovanie nepravdivých údajov v žiadostiach, snaha obísť pravidlá, falošné vykazovanie, úmyselné predkladanie neoprávnených výdavkov „vynaliezavosť“ v zdôvodňovaní, nadhodnocovanie nákladov („overpricing“) s cieľom presunúť prostriedky projektu tretiemu subjektu - dodávateľovi služby alebo duplicitné vykazovanie personálnych nákladov. Reakciou na nečestné a podvodné konanie bolo sprísnenie kontroly a zavedenie opatrení, ktoré sú dnes označované ako byrokratické. Všetky MNO tak doplácajú na pochybenie určitých jednotlivcov či MNO. Získavajú u poskytovateľov obraz problematických prijímateľov, čo komplikuje ich vzájomnú spoluprácu – najmä pre tie organizácie, ktoré sa o takúto reputáciu nezaslúžili.

Zástupcovia VS na workshopoch pomenovali ako ďalší z problematických okruhov vstupnú finančnú náročnosť a pre MNO neúnosnú mieru počiatočných výdavkov v projekte, ktoré nemajú z čoho financovať. Taktiež poskytovatelia zdrojov v riadiacich funkciách, vyjadrili pochopenie, že neziskové organizácie nemusia mať rovnakú mieru finančnej stability ako iné typy prijímateľov štrukturálnych fondov. Zároveň však pomenovali riziko špecifické pre MNO, ktoré nemajú majetok. V prípade zániku organizácie, pri ktorej sa právna zodpovednosť neprenáša na inú fyzickú či právnickú osobu, sa prostriedky zverené tejto organizácii stanú nedobytnými a teda ich vymožiteľnosť je podstatne horšia ako v prípade miest a obcí, či iných subjektov. Zjednodušene povedané, v prípade akéhokoľvek zlyhania projektu alebo neoprávnenosti výdavkov, je vrátenie financií prakticky nevymožiteľné.

Poslednou prierezovou témou je komunikácia, pod ktorú je možné zahrnúť niekoľko menších problematických oblastí. Z pohľadu VS dochádza k nedostatočnej alebo oneskorenej komunikácii požiadaviek alebo problémov zo strany MNO. K sťaženiu komunikácie môže podľa zástupcov VS prispievať a vysoká fluktuácia pracovníkov, či už na strane poskytovateľa zdrojov alebo v samotnej MNO. Pod problematiku komunikácie je možné subsumovať aj negatívne prezentovanie EŠIF a projektov z nich

financovaných v médiách, čo má za následok odradenie skúsených, kvalitných pracovníkov ale aj samotné MNO.

7. Mimovládne neziskové organizácie ako prijímateľ verejných zdrojov

Pre analýzu potrieb MNO bola zvolená metóda fokusových skupín (FS), ktorá je štandardnou kvalitatívnou metódou sociologického výskumu. Pracuje sa na nej pomocou kladenia otázok ich účastníkom i prostredníctvom navodzovania modelových situácií s kolektívom ľudí, pričom rozhovory / výpovede sú precízne zaznamenávané. Ide teda o hĺbkový rozhovor so skupinou ľudí, pri ktorom sú zaznamenávané jednak jednotlivé názory účastníkov diskusie, jednak nápady a názory celého kolektívu vyplývajúce z diskusie, ak k takým situáciám dôjde.

Metóda FS sa používa v situácii, keď zámerom výskumu je získať informácie od rôznorodých respondentov, pričom v tomto prípade ich tvorili predstavitelia MNO zo všetkých regiónov Slovenska, ktorí majú skúsenosť s uchádzaním sa, resp. čerpaním verejných prostriedkov. Cieľom výskumu bolo získať čo najširšiu percepciu súvisiacu so súčasnou praxou pri uchádzaní sa, resp. čerpaní verejných zdrojov, identifikovať prekážky, ktoré limitujú prístup k verejným zdrojom v prostredí MNO a navrhovať spôsoby ich eliminácie. V druhej časti každej FS boli účastníci oboznámení s možnými modelmi akreditácie (hlavným výstupom projektu) a mali príležitosť jednak vyjasniť si účel a funkciu navrhovanej predstavy, rovnako tak komentovať – korigovať resp. s odôvodnením prijať, či odmietnuť navrhované modely.

Keďže realizátori predpokladali, že daná téma (problematika) je pomerne široká a účastníci môžu disponovať rozličnou mierou vhladu, pretože existuje veľké množstvo premenných, rozhodli sa pre metódu FS jednak z dôvodu komparácie názorov z rôznych regiónov a jednak predpokladali, že samotná dynamika skupiny počas ktorejkoľvek FS môže pomôcť formulovať jej účastníkom ich názory.

Zámerom bolo zapojiť čo najväčší počet reprezentantov MNO zo všetkých častí Slovenska. Miestami realizácie sa stali v priebehu mesiaca máj 2014 postupne mestá Banská Bystrica (8 účastníkov), Košice (16 účastníkov), Žilina (7 účastníčok) a Bratislava (1x – 11 účastníkov , 2x – 9 účastníkov). Z hľadiska sektorovej príslušnosti v rámci MNO bolo z celkového počtu 52 najviac účastníkov zastupujúcich poskytovateľov sociálnych služieb – 25. Celkovo 6 účastníkov prišlo z prostredia slovenských grantových nadácií, 5 účastníci boli z tzv. strešných asociácií, 3 účastníci prišli zo združení zriadených cirkvou, 3 z oblasti umenia a kultúry, 2 z oblasti mládežníckych organizácií a zvyšok z rôznych ďalších.

7.1 Vnímanie VS zo strany MNO ako prijímateľov zdrojov

Naprieč všetkým piatimi FS bol predovšetkým opakovane artikulovaný problém absencie dôvery zo strany verejnej správy voči MNO, na druhej strane, samotná verejná správa, je vnímaná ako stabilný a dlhodobý partner. Pre účastníkov FS bolo dôležité, že štát rešpektuje identitu rôznych organizácií, keďže sú značne rôznorodé, a za prínosnú považujú kontinuitu pracovníkov štátnej správy na nižších pozíciách, taktiež odbornosť na vedúcich miestach pri nastavovaní procesov pre jednotlivé projekty. Keď sa diskusia počas FS rozprúdila, účastníci formulovali jednotlivé pozitívne skúsenosti reprezentujúce súčasnú prax v spolupráci s VS. Správa z fokusových skupín uvádza, že je potrebné rozlišovať medzi príkladmi, ktoré boli systémového charakteru a tými, ktoré reprezentovali pozitívnu skúsenosť skôr sa zo systému vymykajúcu (napr. ľudský faktor, dôvera medzi konkrétnymi aktérmi z rôznych sektorov na miestnej alebo regionálnej úrovni). Vo všetkých piatich skupinách viacerí účastníci opakovane artikulovali veľmi dobrú skúsenosť so sprostredkovateľskou rolou slovenských nadácií pri prerozdeľovaní prostriedkov z verejných zdrojov (bližšie v kapitole 10). Na druhej strane, v prípade čerpania verejných zdrojov, ktoré zastrešuje štát (napr. dotačné schémy ministerstiev), sa vyskytli obavy z prílišného formalizmu a bazírovania na pravidlách vo forme rôznych príručiek. V očiach účastníkov FS sú pracovníci štátnej správy síce ochotní ale chýba im praktická projektová skúsenosť a nerozumejú otázkam s tým súvisiacimi. Dobrú skúsenosť majú zástupcovia MNO aj s uchádzaním sa (čerpaním) zdrojov priamo z Európskej únie.

7.2 Problematické oblasti čerpania verejných zdrojov z pohľadu MNO

V otázke problematických oblastí čerpania verejných zdrojov organizáciami, nastala v niekoľkých prípadoch vzácna jednotnosť medzi názormi z pohľadu VS, uvedených v predchádzajúcej kapitole a názormi zástupcov MNO prezentovaných na FS.

Zhoda v problematických témach nastala v nasledovných oblastiach:

- predstavitelia MNO vnímajú ako prekážku číslo jedna, veľkú administratívnu záťaž ležiacu na pleciah prijímateľov verejných zdrojov, ktorá pracovníkom organizácie odoberá energiu ešte pred implementáciou projektu,
- MNO majú podľa účastníkov FS problémy s verejných obstarávaním, pretože nemajú dostatočnú finančnú ani personálnu kapacitu,
- organizácie taktiež reflektovali problém meniacich sa pravidiel počas implementácie projektu s retroaktívnou platnosťou, čo môže spôsobovať nedostatky pri obsahových alebo finančných správach

- účastníci FS označili za ďalšiu prekážku pri čerpaní verejných zdrojov oblasť financií, pretože MNO nedisponujú dostatočnými peňažnými objemami pred implementáciou projektu, čo je často krát vyžadované zo strany VS na preukazovanie spolufinancovania

Na základe FS je možné identifikovať špecifické problémy, ktoré sformulovali zástupcovia MNO a nevyskytli sa v prípade rozhovorov s predstaviteľmi verejnej správy. Z hľadiska komparácie medzi jednotlivými skupinami, v Bratislave bol širšie formulovaný problém nedostatku kapacít orgánov VS vo vzťahu k efektívnej kontrole a monitoringu kvality. To sa prejavuje najmä v byrokracii a „administrovaní“ peňazí namiesto sledovania kvalitatívnych ukazovateľov. Obrovské mínus predstavuje neprofesionalita kontrolórov, čo pripisujú MNO vysokej fluktuácii na týchto pozíciách, takže sa zamestnanci často menia a nerozumejú projektom. Na FS bol častejšie ako v prípadoch rozhovorov s VS spomínaný pojem „transparentnosť“. Účastníci by privítali, keby ministerstvá a ich dotačné systémy zverejňovali informácie o kritériách podpory prípadne o žiadosti rozhodovali odborníci a nie úradníci ako v súčasnosti. Za významný faktor je považovaná aj nezávislosť hodnotiteľov, ktorí by mali byť záujme zvýšenia transparentnosti neanonymní.

7.3 Návrhy na zlepšenie spolupráce medzi VS a MNO

Na základe uvedených informácií v predchádzajúcich kapitolách, je možné sformulovať niekoľko nasledovných odporúčaní, ktoré by mohli pozitívne ovplyvniť spoluprácu verejnej správy a mimovládnych neziskových organizácií.

V prípade zmenšenia administratívnej práce pri žiadaní o verejné zdroje je potrebné uvažovať o elektronizácii údajov vo forme lepšej prepojitelnosti informačných systémov štátu. Taktiež vhodným odporúčaním sa javí zavedenie resp. rozšírenie používania dvojkolového procesu žiadania o zdroje, pričom až po schválení podpory pre MNO vznikne povinnosť dodávania požadovaných dokladov a potvrdení.

Zníženie administratívnej záťaže už pri samotnej implementácii projektu je možné dosiahnuť zjednodušením vykazovania výdavkov, ktoré je dávané do popredia aj Európskou komisiou v programovacom období 2014 – 2020. Ide najmä o tri finančné nástroje, ktorými sú paušálne sadzby, paušálne výdavky a jednotkové náklady. V súčasnosti sú stále predmetom diskusie, keďže niektoré z týchto nástrojov, spôsobujú viaceré neistoty v aplikačnej praxi (napr. nemožnosť uplatnenia paušálov na výdavky, ktoré sú predmetom verejného obstarávania). Ďalšou iniciatívou zo strany VS, je snaha zaviesť do života systém priebežného hodnotenia dopadov na všetky cieľové

skupiny. Ide o snahu zisťovať a vyhodnocovať, aký dopad má legislatíva na prijímateľov verejných zdrojov (napr. EŠIF) a následne žiadať o legislatívne zmeny s cieľom tento dopad znížiť. Zástupcovia MNO odporúčajú, zvážiť požiadavky na administrovanie menších a väčších grantov podľa objemu financií.

Otázka administrovania je z nášho pohľadu spätá so zabezpečením kvalitného finančného a projektového riadenia u prijímateľov. V tejto oblasti bolo najmä zo strany riadiacich pracovníkov VS, sformulovaná potreba posilnenia a skvalitnenia ľudských zdrojov, čo je možné najmä formou školení alebo technickej podpory. Aj na základe zistení EK je lepšou cestou budovanie vlastných riadiacich kapacít ako spoliehanie sa na externé firmy pri písaní a riadení projektu.

V súvislosti s verejným obstarávaním je vhodné odporúčanie zo strany VS, pomôcť vybudovať prijímateľom kapacitu na správny výkon verejného obstarávania alebo umožniť výkon tejto činnosti len obmedzenému počtu vopred schválených a dobre zaškolených odborníkov. Pomôcť by mohli aj vzory verejných obstarávaní. Na zváženie je aj zvýšenie finančného limitu od ktorého sa vyžaduje namiesto prieskumu trhu, spolu s možnosťou zahrnutia nákladov na obstarávanie do rozpočtov projektov.

Zástupcovia VS navrhujú vytváranie partnerstiev medzi MNO navzájom prípadne s podnikateľským či akademickým sektorom, ktoré by mohlo prispieť k lepšej finančnej stabilite a vyššiemu dôrazu na viaczdrojové financovanie aktivít. Zástupcovia MNO odporúčajú používanie tzv. zálohových platieb zo strany poskytovateľov zdrojov, ktoré sú pre bežného prijímateľa pružnejšie a skracujú dobu finančnej neistoty organizácie.

8. Akreditačný systém resp. otvorený informačný systém

Zo skúmania potrieb verejnej správy ako aj samotných mimovládnych neziskových organizácií jednoznačne vyplýva potreba zlepšenia komunikácie, pričom obidve skupiny formulovali potrebu znižovať priestor pre „papierovú“ komunikáciu maximálnou elektronizáciou a prepojením informácií v už existujúcich registroch, databázach a zoznamoch.

8.1 Očakávania verejnej správy ako poskytovateľa zdrojov

Poskytovatelia verejných zdrojov v súčasnosti využívajú viaceré informačné systémy na čerpanie či overovanie údajov o subjektoch uchádzajúcich sa o štrukturálne fondy alebo implementujúcich projekty financované z fondov EÚ. Niektoré z týchto systémov sú špecifické v rozsahu aj druhu informácií pre daný operačný program či ministerstvo. MNO sú typ subjektu, o ktorom je ťažšie získať overené aktuálne dáta v reálnom čase bez nutnosti tieto údaje žiadať od samotnej MNO. Keďže rôzne právne formy MNO majú rôznych registrátorov, sú vedené v rôznych registroch, a majú rozličnú mieru povinnosti udržiavať registračné údaje o sebe aktuálne, nie sú vnímané ako ideálne čitateľný a transparentný partner či prijímateľ verejných zdrojov. O iných typoch subjektov čerpajúcich štrukturálne fondy majú poskytovatelia zvyčajne možnosť získať viac informácií – či už v Obchodnom registri, na Úrade pre verejné obstarávanie, či v existujúcich registroch právnických osôb.

Od nového informačného systému pre MNO poskytovatelia očakávajú, že im pomôže získať informácie o MNO a posúdiť tak kvalitu ich práce, kapacity a dôveryhodnosť. Podľa vzoru susedných krajín si poskytovatelia verejných zdrojov sľubujú, že prepojenie informačných systémov umožní zjednodušiť predkladanie dokladov zo strany žiadateľov a ich overovanie. Zjednodušenie by mohlo nielen odbremeniť žiadateľov/prijímateľov ale by mohlo uľahčiť prácu aj na strane štátnej správy. Ako prevencia by mohlo pôsobiť aj systémové automatizované vylúčenie subjektov, ktoré nespĺňajú základné náležitosti a nemajú byť preto adresátmi zdrojov EŠIF. Pri dobre nastavenom informačnom systéme bol respondentmi spomenutý aj dôležitý prevenčný faktor. Automatizácia informácií o žiadateľoch by mohla minimalizovať subjektívny prvok v hodnotení, čo vyžaduje aj Európska komisia.

Ako pri iných iniciatívach na tvorbu nového informačného systému, aj v tomto prípade bude potrebné definovať požiadavky, systém legislatívne ukotviť, navrhnúť technické riešenie, implementovať ho, uviesť do prevádzky, priebežne vyhodnocovať jeho činnosť a aktualizovať. Ako možné riziko automatizovaného systému boli pomenované

problémy s aktualizáciou a harmonizáciou údajov. Urýchlenie či zautomatizovanie formálnej kontroly vyšší predstavitelia VS ocenili avšak sa vyjadrili, že v hodnotení tých MNO, ktoré už formálne kritériá splnili, sa nemá postupovať automatizovane. Odstránenie subjektívneho prvku v hodnotení bolo niektorými vnímané ako rizikové. Prílišná automatizácia vo vyhodnocovaní môže spôsobiť, že budú vylúčené MNO, ktoré by vylúčené byť nemali (napr. kvôli nedoplatku v Sociálnej poisťovni vo výške pár centov).

Zástupcovia poskytovateľov verejných zdrojov na workshopoch viacnásobne formulovali celkový nedostatok informácií o MNO a jednohlasne vyjadrili potrebu vytvorenia jednotného registra MNO, ktorý by bol pravidelne aktualizovaný ako zdroj overených informácií. Dôležitou otázkou podľa účastníkov zostáva, do akej miery je vhodné a nutné zbierať a zverejňovať informácie o žiadateľoch, resp. o MNO.

8.2 Očakávania mimovládnych neziskových organizácií ako prijímateľov zdrojov

Po prezentácii návrhu OIS, ktorá odznela na fokusových skupinách so zástupcami MNO, boli očakávania jednotlivých skupín v oveľa väčšej miere heterogénne a tiež bolo možné identifikovať rozdiely medzi odpoveďami aktérov v regiónoch a v Bratislave. Zástupcovia organizácií, ktoré poskytujú sociálne služby vyjadrili predovšetkým obavy z rizika duplicitného zaraďovania sa do systému, keďže už dnes sú nútení akreditovať sa v rámci uchádzania sa o dotácie. Ďalšia skupina komentárov prichádzala od predstaviteľov menších organizácií, ktoré nechcú byť súčasťou náročných registračných procedúr. Celkovo však bola myšlienka OIS prijatá neutrálne až pozitívne, pričom za kľúčové je možné označiť slová transparentnosť, objektívnosť a spracovateľnosť údajov.

Dôležitú sadu komentárov vyprodukovali viacerí bratislavskí účastníci, ktorí očakávali ambicióznejší prístup, ktorý by sa viac zamerával na porovnávanie kvality jednotlivých organizácií, pričom navrhovaný model sa im na tento účel nepozdával ako postačujúci a to napriek tomu, že ideu urobiť v systéme poriadok oceňujú. Preto je na tomto mieste potrebné spomenúť klasifikáciu, ktorá vyplynula zo skúmania zahraničných systémov a významne môže ovplyvniť aj návrh architektúry OIS v podmienkach SR. Ide o mieru resp. hĺbku hodnotenia údajov, zhromaždených s konkrétnym systémom. Skúmané systémy v zahraničí je možné rozdeliť do štyroch skupín podľa toho, z akými dátami pracujú, ako ich spracúvajú a aký je ich výstup:

I. úroveň (informatívna): je online webová databáza zameraná na sústredenie otvorených dát z dostupných registrov na jednom mieste. Predpokladá možnosť

jej prepojenia s relevantnými dátovými zdrojmi, sťahovanie informácií z rôznorodých registrov, evidencií a zoznamov. Umožňuje zmysluplné vyhľadávanie informácií na základe použitia filtrov, pričom základná úroveň je určená pre verejnosť a registrovaným MNO je umožnené doplňovať údaje (tzv. self reporting).

II. úroveň (kvalifikačná): je systém, ktorý pracuje s dátami zo spoľahlivých (validovaných) zdrojov, registrov a databáz a primárnym účelom je poskytnúť užívateľom verejnej správy alebo donorom usporiadané informácie, ktoré oprávňujú na čerpanie verejných zdrojov.

III. úroveň (certifikačná): tento systém umožňuje algoritmickým vyhodnocovaním údajov porovnávať údaje jednotlivých MNO a vytvárať prehľady, indexy a reportovacie štandardy. Ide o kvantitatívne zhodnotenie zverejnených informácií, ktoré je možné pripraviť bez zapojenia tretej strany.

IV. úroveň (kvalitatívna): je najvyššia úroveň, založená na vstupe tretej strany do hodnotiaceho procesu, výsledkom ktorého je kvalitatívna analýza informácií. V praxi je táto úroveň spojená s akreditačnými alebo ratingovými agentúrami, ktoré v zmysle nastavených štandardov hĺbkovo posudzujú rôzne aspekty fungovania MNO. S procesom sú spojené personálne aj finančné náklady.

Zástupcovia MNO v Bratislave vyjadrili presvedčenie, že ak má systém oddeliť kvalitné organizácie od nekvalitných, nemôže ísť iba o databázu údajov, ktorá neumožní VS nahliadnuť do toho, či je organizácia transparentná. Celkovou ambíciou pri navrhovaní OIS by malo byť prekonanie už existujúcich nekvalitných databáz a poskytnutie možnosti MNO zverejňovať o sebe aj informácie, ktoré nie sú strojovo spracovateľné, napr. formou self reportingu (z ang. self – samo, report – oznamovanie, ohlásenie).

8.3 Čo by mal akreditačný systém resp. OIS obsahovať?

Z pohľadu vyšších predstaviteľov verejnej správy je potrebné aby informačný systém pre MNO umožňoval aj poskytovateľom so slabším prehľadom o neziskovom sektore zistiť, čomu sa MNO tematicky venujú, v akých oblastiach pôsobia, a v akej kapacite – či ako poskytovatelia verejnoprospešných služieb, think tank organizácie, watchdog organizácie, vzájomne prospešné spolky, či len ako servisné organizácie subkontrahujúce ďalších dodávateľom (tzv. pseudo MNO). Keďže MNO sú aj nositeľmi know-how a expertízy, jedným z ich aktív sú odborné kapacity – experti publikujúci, prednášajúci, verejne sa vyjadrujúci k témam ich záujmu. Niektorí vyšší úradníci

oceňovali účasť takýchto expertov v pracovných skupinách či ich podnety v odborných debatách. OIS by mal podľa nich umožňovať ľahšie identifikovať a kontaktovať odborníkov z MNO. Z perspektívy poskytovateľov zdrojov je dôraz kladený na históriu a kvalitu minulých výsledkov u žiadateľov a prijímateľov. Zaujíma ich dosahovanie zmeny a skutočného dopadu formou úspešne zvládnutých projektov, ideálne takých, ktoré boli financované z verejných prostriedkov. Preto bola vo vzťahu k možnému novému registru MNO opakovane formulovaná požiadavka, aby v ňom bol uvedený zoznam projektov realizovaných konkrétnou MNO v minulosti – vrátane základných údajov ako čas realizácie, cieľová skupina, výsledky, hodnotenie úspešnosti. Niektorí poskytovatelia chcú vidieť aj to, akú pridanú hodnotu prináša MNO v porovnaní s inými subjektmi. Ako doplnkový, ale veľmi dôležitý ukazovateľ kvality organizácie bolo spomínané členstvo v strešných, medzinárodných organizáciách, keď členstvo samotné veľakrát prináša organizácii kredit.

Cieľom viacerých iniciatív v štátnej správe v súčasnosti, je prepájanie samostatných informačných systémov a registrov tak, aby boli údaje z nich prístupné cez jednotné používateľské rozhranie. V dlhodobom horizonte majú byť výhody takejto integrovanej elektronizácie dáť dostupné nielen pracovníkom verejnej správy, ale všetkým občanom. V prieskume vysokí úradníci opakovane vyjadrili názor, že v súvislosti s čerpaním verejných zdrojov – by nový otvorený systém MNO mohol a mal byť prepojený na existujúce informačné systémy, prípadne byť priamo súčasťou iného systému (napríklad ITMS) a poskytovať pritom nie základné, ale doplnkové informácie.

Za začlenenie hovorí aj očakávanie, aby systém umožnil výber (filtrovanie) akreditovaných MNO napr. v konkrétnej „prioritnej osi“. Naopak, proti začleneniu systému o MNO do ITMS hovorí skutočnosť, že projekty / programy z iných ako EŠIF – o ktoré by sa MNO mohli uchádzať - nie sú súčasťou ITMS.

Zástupcovia poskytovateľov verejných zdrojov rozdeľujú potrebné informácie o žiadateľoch na základné (nutné alebo povinné informácie) a na nadstavbové požiadavky jednotlivých rezortov, ktoré sa môžu líšiť v závislosti od konkrétnej výzvy, resp. rezortu. Obe sú podľa nich oprávnené a vhodné. Účastníci workshopov sa zhodli na tom, že do kategórie všeobecných, patria základné informácie o MNO, administratívne kapacity (projektový a finančný manažment), údaje zo Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní, účtovné závierky, účtovná dokumentácia a charakter hospodárenia (aká časť rozpočtu je na prevádzku, aktivity a pod.), preukázanie finančnej stability. Na zdokumentovanie predošlých skúseností MNO a odbornosti by zástupcovia poskytovateľov privítali informácie o histórii MNO (napr.

minimálne trojročná existencia), realizácii projektov v minulosti a vyhodnotenie ich (ne)úspešnosti, referencie alebo hodnotenie žiadateľov od predchádzajúcich poskytovateľov, špecifickosť a originalitu odborností a kompetencií MNO, preukázanie kvality ľudských zdrojov zapojených do realizácie aktivít.

K rozsahu informácií, ktoré by zástupcovia MNO očakávali v podobnom systéme, uvádzame dve odpovede účastníkov fokusových skupín. Pri tejto otázke sa predstavitelia MNO mali vžiť do situácie poskytovateľa zdrojov, ich úlohou teda bolo vyskúšať si „druhú stranu“.

1. Účastníčka z Košíc: *„Aké informácie o MNO by som ako zástupkyňa VS chcela vedieť o MNO? Administratívne (registrácia, členovia riadiacich orgánov, manažment, daňové priznania, akreditácie, počet zamestnancov, spolupracovníkov). Reputáciu na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni (cez web a články v médiách, oslovením miestnej samosprávy). Kto sú hlavní sponzori a donori organizácie a zdroje financovania. Členenie financovania (verejné a súkromné) a výška v jednotlivých rokoch. Výsledky auditov kontrol a nezávislých evalvácií (zverejnenie na web stránky alebo v tlačenej výročnej správe). Členstvo v národných a medzinárodných sieťach, profesijných organizáciách a publikácie vydané organizáciou. Existencia národných stratégií alebo politík, založených na aktivitách vyskúšaných MNO alebo označenie výsledkov implementovaných projektov za príklad dobrej praxe. Implementovanie rôznych smerníc v MNO (napr. konflikt záujmov, etický kódex, rovnosť príležitostí a pod.)“*

2. Účastník z Bratislavy: *„Už dnes existujú na MV SR registre, kde si viem pozrieť zoznam neziskoviek. Nevieť však, nakoľko sú dané zoznamy kompletne, aktualizované... A informácie v týchto registroch sú len veľmi ťažko použiteľné. Nástroj si predstavujem tak, že by išlo o podobný zoznam (ale vizuálne a funkčne priateľskejší) s viacerými doplňujúcimi údajmi. Keď si pozriem súčasný stav, je tam: názov organizácie, sídlo, registrový úrad, IČO, dátum vzniku, dátum zápisu, dátum zrušenia, dátum zániku, zakladatelia (právnické osoby), zakladatelia (fyzické osoby), štatutárny orgán, verejno-prospešný účel, likvidátori (v prípade zániku), aktuálna hodnota nadačného imania (v prípade nadácií), hodnota majetkového vkladu pri založení (v prípade nadácií). Okrem toho si viem predstaviť rozmyšľať nad týmto: webstránky, Facebook, výročné správy za celú históriu, Etický kódex, oblasti, ktorým sa venujú (podľa zákona o dani z príjmov), región pôsobnosti, výška majetku celkom za jednotlivé roky, vlastnené nehnuteľnosti, príjmy (výnosy) a výdaje (náklady) celkom a za jednotlivé roky, príjmy z asignácie dane v jednotlivých rokoch a použitie (podrobné reporty alebo informácia z Obchodného*

vestníka), nedoplatky (sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne...), pokuty, sankcie, doteraz podporené projekty z verejných zdrojov + výšky podpory (zoznam), počet členov (v prípade občianskych združení). Následne by sa organizácie dali triediť a porovnávať podľa viacerých týchto ukazovateľov napr. výška majetku, výnosy, príjmy z asignácie, príjmy z verejných zdrojov, reportované obdobie fungovania (počet výročných správ), počet členov. Takisto by sa mohli dať vyhľadávať a filtrovať podľa regiónu alebo oblasti pôsobenia, veľkosti majetku, (ne)udelených pokút a podobne.“

Z odpovedí vyplýva, že zástupcovia MNO si uvedomujú potrebu poskytnutia informácií verejnej správe, pretože to môže zvýšiť čitateľnosť organizácie a umožní kvalifikované rozhodnutie o pridelení verejných zdrojov. Domnievame sa, že aj samotné organizácie považujú OIS za príležitosť zvýšiť svoju transparentnosť.

Na základe vyššie uvedených pohľadov sme zostavili prehľad informácií, ktoré považujú za dôležité tak poskytovatelia ako aj prijímatelia verejných zdrojov. Zoznam konkrétnych údajov obsahuje nasledovná tabuľka 2.

Tabuľka 2: Zoznam informácií, ktoré by mal obsahovať OIS

Základné údaje	Financie	Personálne zabezpečenie
Názov	Účtovné výkazy	Orgány (štatutár, riadiaci a kontrolný orgán)
Sídlo	Daňové priznanie	Personál (zamestnanci, SZČO, dobrovoľníci)
IČO	Audit	Vzdelanie
Účel/hlavná činnosť	Prehľad bankových účtov	Prax
Dátum vzniku (registrácia)	Prehľad majetkov a záväzkov	Organizačná štruktúra
Dátum vstupu do likvidácie	Štruktúra zdrojov a výdavkov	
Dátum zániku		
Štatutárny zástupca (Kontrolný orgán)		
Profil organizácie	Komunikácia	Referencie
Poslanie, vízia	Webová stránka	Evalvácie
Činnosť (hlavná, vedľajšia, cieľové skupiny, partnerstvá, členstvá, publikácie)	Sociálne siete	Analýza dopadov
Projekty (aktuálne, ukončené)	Kontaktné údaje	
Hodnotenia, ocenenia		
Výročná správa		
Interné dokumenty		

Zdroj: autori na základe spracovania dát

9. Zhrnutie zistení a odporúčania

Na základe výstupov z legislatívno-inštitucionálneho stavu existujúcich registrov, evidencií a zoznamov, zisťovania potrieb cieľových skupín a prieskumu zahraničných modelov prinášame návrh OIS, ktorý bude v ďalšej časti projektu predmetom technologického, ekonomického a právneho posúdenia.

Navrhujeme vytvoriť databázu, ktorá by pracovala s dátami zo spoľahlivých (validovaných) zdrojov, registrov a databáz s primárnym účelom poskytnúť verejnosti, verejnej správy alebo donorom usporiadané informácie, ktoré oprávňujú na čerpanie verejných zdrojov. Zároveň by mal OIS umožňovať algoritmickým vyhodnocovaním údajov porovnávať údaje jednotlivých MNO a vytvárať prehľady, indexy a reportovacie štandardy. Išlo by o kvantitatívne zhodnotenie zverejnených informácií, ktoré je možné pripraviť bez zapojenia tretej strany. Odporúčame vytvárať tento systém tak, aby spĺňal kritéria otvorených dát. Prijímatelia verejných zdrojov však jasne artikulovali potrebu odlíšiť „zrno od pliev“, preto je potrebné rozmyšľať už v tejto časti nad možnosťou vytvorenia skutočného akreditačného mechanizmu, teda zhodnotenie kvality, so zapojením tretej strany. V takomto prípade si vieme predstaviť, že navrhovaná databáza by slúžila ako základný zdroj informácií.

Pri úvahách o úrovniach prístupností údajov sa javí ako optimálny dvojstupňový variant, kedy je prvý stupeň otvorený pre širokú verejnosť a obsahuje základné informácie o všetkých MNO a druhý stupeň si vyžaduje registráciu a oprávňuje na získavanie prostriedkov z verejných zdrojov. Dôležitým faktorom je pre nás dobrovoľnosť, ktorá sa odráža v možnosti, nie povinnosti registrovať sa v OIS. Dobrovoľnosť má však hranice v prípade navrhnutia systému ako dvojstupňového. Dáta prvej úrovne by boli v prípade legislatívneho ukotvenia navrhnutého OIS automaticky sťahované a sprístupňované a iba organizácie, ktoré čerpajú alebo majú záujem čerpať verejné financie v budúcnosti by sa dobrovoľne zapájali do druhej úrovne.

Z prieskumu zahraničných systémov vyplýva, že v ideálnom prípade funkčného a zmysluplného modelu sú zverejnené základné informácie o MNO (názov, sídlo, štatutár, hlavná činnosť) a ďalšie kategórie, ktorými sú: financie, personálne zabezpečenie, profil, komunikácia a referencie. Návrh OIS predpokladá konektivitu k čo najširšej základni dátových zdrojov, čo v preklade znamená pripraviť prepojenia na čo najväčšie množstvo overených údajov z registrov, evidencií a zoznamov orgánov verejnej správy vrátane tých, ktoré sú v čase písania tejto analýzy v počiatočnom štádiu. Keďže sa ako významný zdroj informácií osvedčil aj tzv. self-reporting, systém

by mal umožňovať MNO v prípade potreby vysvetliť resp. doplniť chýbajúce informácie. Pri takomto modeli je možné hovoriť fungovaní OIS na základe elektronických dát, pričom miera zapojenia sa závisí od samotnej MNO.

Na základe dostupných analýz vyplýva, že v prostredí SR je pri potrebných legislatívnych zmenách spojených s fungujúcim OIS želané, aby bol prevádzkovateľom systému štát. Na druhej strane je potrebné vytvoriť funkčný mechanizmus kontroly formou komisie dohliadajúcej nad implementáciou a využitím takéhoto systému. Po definitívnom určení zodpovedného orgánu verejnej správy je možné rozmýšľať nad možnosťami financovania a udržateľnosti.

Takto zostavený návrh OIS podľa nášho názoru reflektuje požiadavky cieľových skupín. Na jednej strane vytvára komplexný a zjednotený nástroj získavania informácií o neziskovom sektore, ku ktorým má prístup široká verejnosť. Na strane druhej, MNO majú možnosť zvýšiť svoju čitateľnosť voči verejnej správe a potenciálnym donorom a znížiť administratívnu náročnosť pri procese žiadania o verejné zdroje.

10. Predpoklady efektívnej spolupráce nadácií a verejnej správy na riadení finančných zdrojov z verejných rozpočtov

Autorky kapitoly:

PhDr. Helena Woleková CSc., Martina Petijová, Nadácia SOCIA

V úzkej spolupráci s nezávislými výskumníkmi Lýdiou Marošiovou a Petrom Gušťačíkom, spracovateľmi Správy z kvalitatívneho výskumu s riadiacimi pracovníkmi RO / SORO / štátnych orgánov "Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie MNO".

Úvod

Špecifickou úlohou nadácie SOCIA ako partnera národného projektu je prispieť k tomu, aby sa zlepšila spolupráca medzi neziskovým a verejným sektorom, so zreteľom na efektívnejšie spravovanie účelových finančných prostriedkov z verejných rozpočtov. Cieľom podaktivity 1.3 je identifikovať informačné potreby verejnej správy k rozhodovaniu o prijímateľoch verejných prostriedkov, akými sú mimovládne organizácie. Osobitnou úlohou tejto časti národného projektu je identifikácia potreby rozšíriť okruh správcov verejných peňazí na ďalšie subjekty, vrátane MNO. Zároveň identifikovať záujem MNO o verejné zdroje, u nadácii osobitne identifikovať potrebu či záujem administrovať verejné zdroje. Súčasťou úlohy je hľadať zhodu medzi verejnou správou a MNO v otázke optimálneho rozsahu a obsahu informácií o činnosti a kapacitách MNO a o podmienkach a procese výberu takýchto správcov.

Predkladaný materiál obsahuje zhrnutie rozhovorov s vyššími úradníkmi štátnej správy, ktorí riadia využívanie európskych štrukturálnych investičných fondov (ďalej EŠIF) na Slovensku. Nimi riadené sekcie ministerstiev pripravujú programy a vyjednávajú o nich s Európskou komisiou, pripravujú metodické materiály o pravidlách riadenia programov, hodnotia a potom implementujú schválené projekty. Krátko zhrnieme našu pilotáž na úrovni VUC a krajských miest (Košice, Prešov). A napokon uvedieme informácie získané na stretnutiach so zástupcami nadácií. Z komplexu týchto informácií v závere uvedieme návrh špecifického informačného modulu o MNO / nadáciách, obsahujúcich podmienky ich výberu a ustanovenia do funkcie sprostredkovateľov /správcov globálnych grantov (ďalej GG).

10.1 MNO ako možný sprostredkovateľ verejných zdrojov očami riadiacich pracovníkov štátnej správy

Zber informácií o potrebách štátnej správy a MNO vytvoriť osobitný otvorený informačný systém MNO sa v podaktivite 1.3 národného projektu konal formou riadených pološtandardizovaných rozhovorov , ktoré dovolili definovať tento postup ako kvalitatívny výskum.

Expertky nadácie SOCIA prispeli do scenára rozhovorov vlastnou časťou, ktorá sa týkala zisťovania názorov na spravovanie globálnych grantov z EŠIF nadáciami, resp. inými MNO. Pre respondentov na inšpiráciu spracovali dva príklady dobrej praxe spravovania nórskeho a švajčiarskeho blokového grantu. Aktívne sa zúčastňovali rozhovorov s pracovníkmi RO / SORO štátnych orgánov (15) v období od 6. júna do 7. júla 2014.

10.2 Globálne granty ako predmet sprostredkovania

Jedným z možných nástrojov implementácie projektov financovaných z EŠIF je vyčlenenie určitej výšky finančných prostriedkov na konkrétnu oblasť aktivít operačného programu v podobe globálneho grantu a poverenie vybraného sprostredkovateľa riadením tohto GG. V prebiehajúcom programovom období Slovenská republika tento nástroj pre čerpanie EŠIF nevyužíva. Ako jeden z nástrojov implementácie ich využíva nórske a švajčiarske finančné mechanizmy a to od roku 2004. Predpoklad, že vyšší úradníci budú poznať tieto blokové granty administrované slovenskými nadáciami, sa nenaplnil. Znalosť oboch finančných mechanizmov bola početná, ale takmer nikto nevedel, že v rámci nich existuje aj Fond pre MNO, príp. kto sú tie nadácie, ktoré administrujú tieto fondy. *Naša ambícia je, že sa to bude administrovať outsourcingom – niečo ako nórske fondy. Ešte uvidíme ako nastavíme podmienky, pretože GG sú ešte veľkým otáznikom – jeden hlas z mála.*

A) Plánované využitie globálnych grantov 2014 - 2020

Globálne granty sú cielené na určitú tému/aktivitu priamo do špecifického územia prostredníctvom vybraných partnerov. Globálne granty budú v podmienkach SR určené najmä pre MNO. Globálne granty „Implementované budú prostredníctvom sprostredkovateľského orgánu podľa článku č. 123 všeobecného nariadenia EK“ - z operačného programu Efektívna verejná správa.

Globálne granty ako nástroj implementácie programov pre obdobie 2014 - 2020 si zapísali tri operačné programy. Riadiaci orgán operačného programu Ľudské zdroje uvádza v návrhu programu dôvody pre využitie globálnych grantov:

- zapojenie sociálnych partnerov a mimovládnych neziskových organizácií do implementácie operačného programu – posilnenie princípu partnerstva
- sprostredkovateľom môže byť verejný subjekt, sociálny partner alebo mimovládna nezisková organizácia – otvorenosť voči všetkým
- dôležité je lepšie zacielenie opatrení - sprostredkovateľ grantu je vybraný na základe dostatočných skúsenosti s realizáciou projektov v príslušnej oblasti a znalosti prostredia
- flexibilnejší a menej náročný nástroj v porovnaní s dopytovo orientovanými projektmi; sprostredkovateľ do ITMS zadáva údaje za GG ako za jeden projekt;
- možnosť pracovať s paušálnymi výdavkami
- je možné podporiť väčší počet žiadateľov menšími sumami.

Okrem OP ĽZ sa ku GG hlási aj Operačný program Efektívna verejná správa (ďalej OP EVS). Jeho tvorcovia považujú za hlavné devízy MNO nasledovné faktory:

- pôsobenie MNO na lokálnej úrovni umožňuje zohľadniť miestne potreby a podmienky;
- priama komunikácia MNO s občanmi, ktorí sú kľúčovou cieľovou skupinou a konečnými beneficiármi OP EVS; MNO tak môžu plniť funkciu dôležitého sprostredkovateľa myšlienok a zámerov OP EVS a prispieť k úspešnosti strategických dokumentov a implementácie reformných politík, ktoré sú jeho základom;
- efektívnosť fungovania mnohých MNO spočíva aj na báze dobrovoľníctva, ktoré samo o sebe má ako sociálny jav viaceré pozitívne implikácie (napr. inklúzia rôznych skupín obyvateľstva, budovanie komunitných sietí a vzťahov, rozvoj zručností a kompetencií dobrovoľníkov);
- vysoká návratnosť nízkeho objemu finančnej podpory pre MNO.

Tretím operačným programom, ktorý plánuje vyčleniť prostriedky na globálny grant je OP Životné prostredie. Ten chápe GG ako pilotný projekt, ktorým overí nielen celý proces, ale súčasne budú po prvýkrát prijímateľmi EŠIF aj MNO pôsobiace v oblasti životného prostredia.

B) Argumenty „za“ a „proti“ neziskovým organizáciám ako sprostredkovateľom GG

V rozhovoroch s riadiacimi orgánmi, SORO a Centrálnym koordinačným orgánom (CKO) zazneli argument „za“ i „proti“ MNO ako správcu GG.

ARGUMENTY „ZA“

MNO majú autentickú znalosť a skúsenosť z prostredia, priamy kontakt s cieľovými skupinami, na rozdiel od štátnej / špecializovanej správy, napr. v oblasti sociálnej starostlivosti, rozvojovej pomoci.

Decentralizácia rozhodovacích procesov - rozhodovanie by bolo bližšie k cieľovým skupinám. To sa považuje za veľmi dobré a žiaduce.

Dobrý spôsob ako podporiť malé projekty a väčší počet žiadateľov.

Zjednodušuje to záťaž v RO / SORO:

- Odbornú: MNO vďaka poznaniu svojej oblasti vie posúdiť prijímateľov kvalitnejšie ako len na základe predložených formálnych dokumentov, vie identifikovať „aktérov zmeny“, pridať hodnotu nositeľov jednotlivých projektov a lepšie zhodnotiť skutočný dopad projektu, „je si istejšia v role informovaného donora, ktorý vie, čo robí“;
- Administratívnu; ktorá sa spája s veľkým počtom malých subjektov.

Nadácia Ekopolis, Nadácia Pontis, Človek v ohrození, erKo-HKSD, Magna Deti v núdzi by mohli byť správcami globálnych grantov a/alebo „*nejaká MNO by sa určite našla*“.

Argumenty „za“ pochádzajú od respondentov, ktorí plánujú využitie takéhoto outsourcingu v priebehu budúcich rokov. Viacerí však upozorňujú na to, že výberom MNO za správcu sa časť operačného programu deleguje mimo verejnú správu, čo vyvoláva rad nezodpovedaných otázok.

Respondenti formulovali veľa závažných argumentov "proti".

ARGUMENTY „PROTI“

Štátna správa má dostatočné administratívne kapacity spravovať štrukturálne a iné fondy EÚ.

MNO chýbajú atribúty, ktorými by garantovali správne hospodárenie a zodpovednosť za verejné zdroje. Nemajú dostatočnú finančnú stabilitu a schopnosť ručiť za zdroje.

MNO nemôžu účinne spravovať GG, pretože:

- celkovo nemajú skúsenosti s administráciou a prerozdeľovaním verejných financií z EÚ fondov;
- tak, ako všetci príjemcovia narazia na problém spojený s „verejným obstarávaním“; tento problém nezvládajú ani iní príjemcovia („silnejšie subjekty“);
- navyše MNO nemajú tímy odborníkov na verejné obstarávanie.

MNO sa (v dostatočnej miere a kvalite) neuchádzajú o nenávratné finančné príspevky ani tam, kde na to v programovom období 2007-2013 bol vytvorený priestor (napr. pri integrovanom vzdelávaní rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia).

MNO zlyhávajú ako prijímatelia - preto je ťažké si predstaviť, že ako sprostredkovatelia verejných zdrojov by nezlyhali, i keď je to možné.

Globálne granty pracujú s fikciou paušálnych výdavkov, ktoré doteraz neboli pri čerpaní štrukturálnych a iných fondov EÚ v SR zavedené. Napríklad pri ESF je prijateľná predstava paušálnych výdavkov, inde nie je.

Alokované financie na globálne granty sú nízke, čo pre riadiace orgány znamená nízke čerpanie.

Proces administrácie globálnych grantov pre RO / SORO je zložitý, vyžaduje si nové postupy monitorovania, kontroly apod.

Globálne granty neupravuje zákon, bude potrebná legislatívna úprava („je to veľké náročné podujatie“) pre správu štátnych dotačných schém v podobe grantov.

Globálne granty nič nezmenia na problémoch Slovenska s nízkym, málo transparentným čerpaním, ktoré sú „kultúrnou záležitosťou“ Slovenska (ľudský faktor, korupcia, beztrestné okrádanie štátu).

Respondenti nepovažujú nadácie za najvhodnejších kandidátov do sprostredkovateľskej roly, pretože sú málo transparentné, nemajú dostatok

kvalifikovaných špecialistov (najmä kontrola správnosti procesu verejného obstarávania) a nie sú pripravené znášať straty z možných pochybení.

C) Dve úlohy pre MNO

Viacero predstaviteľov riadiacich orgánov malo problém s identifikáciou cieľov a aktivít, ktoré by sa mali financovať nižšími príspevkami väčšiemu počtu subjektov z globálneho grantu.

Základný problém Slovenska je, že viaceré operačné programy si nevedia reálne predstaviť, akým spôsobom by toto mohlo byť implementované (parafr.) Tento výrok je hneď možno doplniť odporúčaním:

Mimovládne organizácie môžu zvýšiť svoje šance implementovať globálne granty aj tým, že iniciatívne vyberú z operačných programov ciele a aktivity vhodné pre globálne granty a ponúknu ich na posúdenie riadiacim orgánom.

Tí, ktorí boli ochotní pripustiť použitie GG a MNO ako sprostredkovateľov zvažovali dôležitosť výberových kritérií, ktoré by v ich očiach zvýšili transparentnosť a dôveryhodnosť neziskových organizácií. Okrem formálnych kritérií sú to:

- Overiteľná odbornosť v konkrétnej oblasti
- znalosť prostredia, čiže súčasná situácia a história MNO – potenciálneho žiadateľa,
- vyškolená a dostatočná administratívna kapacita organizácie,
- skúsenosti zo sprostredkovania alebo z riadenia projektov v tomto a predchádzajúcom programovom období.

Vítané sú všetky ďalšie informácie, ktoré dokumentujú dôveryhodnosť a transparentnosť MNO.

10.3 MNO ako prijímateľ a sprostredkovateľ verejných zdrojov na regionálnej a miestnej úrovni

Národný projekt pracuje s termínom verejné zdroje. Nenávratné finančné príspevky z EŠIF sú len jednou z možností získať verejné zdroje. Druhým zdrojom sú dotácie zo štátneho rozpočtu, ktoré obhospodarujú jednotlivé ministerstvá. MNO sú oprávnenými žiadateľmi o dotácie, ale nemôžu sa stať ich správcami, pretože to nedovoľuje zákon číslo 223/2012 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Obciam a samosprávnym krajom to zákon nezakazuje. Pri schvaľovaní všeobecne záväzného nariadenia o podmienkach poskytovania dotácií z rozpočtu obce/kraja môžu rozhodnúť

aj o riadení dotačného programu externým správcom. Vykonané rozhovory s vyššími úradníkmi štátnej správy sa týkali spravovania EŠIF. Len dva rozhovory sa týkali rozpočtových zdrojov MZV, ktoré potvrdili potrebu zmeniť zákon o rozpočtových pravidlách.

Konzultáciou na odbore SORO pre ROP na košickom a prešovskom samosprávnom kraji (8.a 9. júla) sme zisťovali rozdiel medzi „delegovaním vybraných kompetencií z riadiaceho orgánu (RO) na sprostredkovateľský orgán pod RO (SORO)“ a medzi „poverením sprostredkovateľa riadiť globálny grant“. Sedem krajských (VÚC, okrem Bratislavského kraja) odborov SORO pod ROP nemôže vypisovať výzvy na podávanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP), nepodpisuje zmluvy s prijímateľmi NFP, neschvaľuje platby ani zálohy, ani neuzatvára projekt. V prípade „delegovania niektorých kompetencií“ na SORO VUC dôležité kompetencie zostávajú na RO.

V prípade „poverenia riadením“ sa na sprostredkovateľa GG prenášajú aj vyššie vymenované kompetencie RO. Podľa tvrdenia niektorých respondentov poverenie riadením GG znamená aj prevzatie plnej zodpovednosti za riešenie nezrovnalostí a vrátenia neoprávnených finančných prostriedkov zistených auditom aj po ukončení riadenia GG. Iní respondenti by ponechali zodpovednosť v plnej miere na riadiacom orgáne operačného programu. Táto otázka bude plne zodpovedaná v Systéme riadenia štrukturálnych fondov, na ktorom sa teraz pracuje.

SORO na VUC nevedia, či a akou formou budú zapojení do nového programovacieho obdobia. Pri implementácii vyčlenených priorít neprichádzajú do styku s MNO, takže sa k postaveniu MNO nevyjadrovali.

Rozhovory na magistráte mesta Košice, mestskom úrade v Prešove a VUC Prešov potvrdili náš predpoklad, že mestá a kraje nebudú mať záujem kontrahovať MNO na administráciu svojich dotácií. Nie je tomu tak ani v Košiciach, ktoré majú vlastnú nadáciu. Out-sourcing dotácií umožňuje zákon samosprávam, keďže im dovoľuje upraviť si ich správu VZN. Poslanci mestských i krajských zastupiteľstiev nemajú o takéto riešenie záujem. Chcú byť pri rozhodovaní o dotáciách, lebo tým naplňajú a obhajujú svoje politické pozície. To samozrejme nevylučuje, aby samosprávy neboli potenciálnymi užívateľmi otvoreného informačného systému MNO . Budú môcť získať viac informácií o MNO – žiadateľoch dotácií. Z toho dôvodu budú pozývaní k účasti na ďalších etapách prác na tvorbe modelu informačného systému MNO.

10.4 Nadácie v roli sprostredkovateľa – áno, či nie?

Rozhovory s vysokými úradníkmi štátnej správy ukázali, že väčšina z nich nevidí dôvod, aby sa so svojou prácou s kýmkoľvek delili. Nechcú vidieť, že neziskový sektor nie je len charita, že v súčasnosti v ňom pracuje niekoľko desiatok vysoko odborných tímov, ktorých vedomosti a skúsenosti môžu prispieť k zlepšeniu administrácie EŠIF. Na rozdiel od relatívne vysokej fluktuácie štátnych úradníkov, tieto tímy sú dlhodobo stabilné a súčasne dostatočne pružné na to, aby sa v prípade potreby doplnili či rozšírili o externých spolupracovníkov. Navyše, EŠIF sa stalo zaklínadlom, pred ktorým ustupujú aj politici a v rozpore so zámermi na znižovanie počtu úradníkov, je ich stále viac a viac. Ponuka MNO na administráciu časti fondov je vysoko racionálna aj z hľadiska úspory pracovných síl, pretože odbremeňuje administratívny aparát od časovo náročného riadenia veľkého množstva malých grantov a dovoľuje venovať viac pozornosti tým väčším. Tie zase majú zvýšený dopad na hodnotenie výkonnosti, na kontrolu správnosti postupov verejného obstarávania i na celkové čerpanie fondov.

Úlohou analýzy potrieb MNO mať otvorený informačný systém bolo aj zisťovanie záujmu MNO na Slovensku o rolu sprostredkovateľa verejných zdrojov, osobitne globálnych grantov EŠIF, o ktorých hovorí smernica EK. Prirodzenou záujmovou skupinou sú nadácie, ktoré majú bohaté skúsenosti s prípravou a administrovaním grantových programov, ale sú aj organizácie s inou právnou formou, ktoré robia takúto činnosť (napr. SAIA, n.o.). Na Slovensku evidujeme tri nezávislé zoskupenia nadácií.

Zástupkyňa firemných nadácií prezentovala hlavný cieľ a zmysel ich asociácie vo zvyšovaní transparentnosti ich činnosti vo vzťahu k verejnosti. Vytvorenie a prevádzkovanie otvoreného informačného systému MNO preto pre nich predstavuje významnú ponuku na dosiahnutie tohto cieľa a preto sú pripravení spolupracovať. Nemajú záujem administrovať verejné peniaze z EŠIF.

Druhú skupinu tvoria komunitné nadácie z celého Slovenska. Stretnutie s nimi bolo v júni 2014 v Banskej Bystrici. Z hľadiska odbornosti sa oni sami definujú ako špecialisti na miestny rozvoj s vysokým stupňom poznania miestnych osobností, organizácií a vzťahov. Ich ponuky na spoluprácu s miestnou verejnou správou sú a boli aj v minulých rokoch málo úspešné, resp. veľmi rozdielne prijímané. O aktivitách miestnych akčných skupín v Programe pre rozvoj vidieka vedia málo, lebo tie prebiehajú najmä na vidieku a oni sú v krajských a väčších mestách. Majú skúsenosti s administrovaním malých grantových programov na aktiváciu jednotlivcov, neformálnych skupín ako aj mimovládnych organizácií. S implementáciou vlastných projektov väčšieho rozmeru majú len ojedinelé skúsenosti. Sami konštatovali, že

nemajú dostatočné personálne ani finančné kapacity, aby zvládli náročné administratívne procesy pri implementácii väčších projektov podporených z EŠIF.

Väčšiu guráž preukázala jediná regionálna nadácia, a to Karpatská nadácia v Košiciach. Plne si uvedomuje, že administrovať GG znamená priniesť do regiónu nové peniaze na potrebné rozvojové projekty. Z hľadiska administratívneho riadenia GG nemá problémy doplniť svoj personálny tím ďalšími potrebnými špecialistami, Karpatská nadácia má širokú varietu partnerov z karpatského regiónu a praktické skúsenosti s implementáciou väčších regionálnych projektov, či riadením blokového grantu ŠFM

Podobným spôsobom ako Karpatská nadácia reagovala aj skupina nezávislých nadácií združených vo Fóre donorov. Ako prvotnú motiváciu prezentovali záujem dlhodobo podporovať organizácie a neformálne skupiny v oblasti svojho pôsobenia, aby hľadali nové riešenia, aktualizovali osvedčené postupy, presadzovali nové témy do spoločenského života, aktivizovali ľudí v prospech verejného záujmu. Netajili sa tým, že administrovanie globálnych grantov znamená aj prácu, stabilitu personálu a organizácie.

10.5 Závery analýzy

Nadácie či iné MNO majú príležitosť stať sa po prvýkrát sprostredkovateľmi / správcami verejných zdrojov EŠIF. Pootvorené dvere sú v operačnom programe Efektívna verejná správa, v operačnom programe Ľudské zdroje v prioritných osiach Zamestnanosť, Sociálna inklúzia a Marginalizované rómske komunity, v operačnom programe Kvalita životného prostredia. Zvažuje sa Integrovaný regionálny operačný program a operačný program Technická pomoc. Podmienky, za dodržania ktorých sa zo súčasného plánu stane realita, určí Stratégia riadenia EŠIF.

Úlohou otvoreného informačného systému MNO je preukázať, že MNO sú schopné poskytovať overiteľné informácie o svojej činnosti a hospodárení rovnako ako ostatné právne subjekty. Otvorený informačný systém MNO bude nositeľom informácií, ktoré vyžaduje verejná správa pri posudzovaní žiadostí MNO o verejné zdroje na financovanie svojich činností.

Takýmito situáciami sú:

- žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z EŠIF,
- registrácia prijímateľov 2 %,
- žiadosť o poskytnutie dotácie z ministerstva,
- žiadosť o dotáciu VUC,
- žiadosť o dotáciu mesta.

Informačná potreba jednotlivých úrovní verejnej správy je veľmi rozdielna.

Neprediskutovanou otázkou zostáva aktualizácia údajov, resp. sankcie, prípadne možnosť nápravy v prípade, že údaj v informačnom systéme nie je aktualizovaný a dochádza k rozporu medzi deklarovanou skutočnosťou a údajom v špecifickom informačnom systéme napr. sociálnej poisťovne. Konkrétna štruktúra navrhovaných údajov o MNO bude popísaná v záverečnej správe z podaktivity 1.3. Základnou podmienkou pre zaradenie údajov do otvoreného informačného systému MNO bude overiteľnosť údajov v špecializovaných databázach orgánov štátu.

Kvalitatívny výskum robený pološtandardizovanými rozhovormi s predstaviteľmi štátnych orgánov potvrdil náš predpoklad, že vo vzťahu k nadáciám ako potenciálnym sprostredkovateľom globálnych grantov nebude základný súbor údajov dostatočný.

Žiadateľ o rolu sprostredkovateľa globálneho grantu musí o sebe zverejniť širší okruh informácií ako ostatné MNO, aby preukázal svoju spôsobilosť na túto rolu.

Okrem základného súboru údajov pre všetky MNO respondenti zo štátnych orgánov požadujú pre posúdenie vhodnosti žiadateľa na sprostredkovateľa ďalší špecifický súbor dát, ktoré zvýšia dôveryhodnosť a transparentnosť nadácií /iných MNO v očiach verejnej správy. Sú to ukazovatele, ktoré popisujú:

- odbornosť nadácií v konkrétnej oblasti pôsobenia neziskového sektora
- znalosť prostredia,
- skúsenosti zo sprostredkovania alebo z riadenia „veľkých“ projektov
- vyškolená a dostatočná administratívna kapacita organizácie,
- finančná stabilita nadácie.

Precizovanie konkrétnych ukazovateľov bude predmetom diskusie zainteresovaných nadácií. V priloženej tabuľke ponúkame len príklady možných ukazovateľov IS, nie konečné riešenie.

Tab. 3: Príklady špecifických indikátorov pre nadácie v OIS a ich ukazovatele

Špecifický indikátor v OIS pre nadácie	Ukazovatele
Odbornosť v konkrétnej oblasti pôsobenia MNO	Odbornosť pracovníkov nadácie (príslušné vzdelanie a prax)
	Zameranie a cieľové skupiny realizovaných grantových programov nadácie
Znalosť prostredia	???
Skúsenosti z riadenia blokovaných grantov alebo skúsenosti z realizácie veľkých projektov	Názov a číslo blokového grantu, obdobie, donor, celková výška BG, min. a max. výška grantu pre organizácie, počet
	Názov a číslo projektu, názov grantového programu alebo
Vyškolená a dostatočná administratívna kapacita	Počet pracovníkov s akreditovaným kurzom projektový manažér/projektová manažérka alebo preukázateľné riadenie projektu s rozpočtom vyšším ako 30 tisíc €
	Počet pracovníkov s akreditovaným kurzom finančný/finančná manažér alebo preukázateľné finančné riadenie veľkého projektu s viac ako 30 tis. €
Finančná stabilita nadácie	Veľkosť nadačného imania a história jeho budovania
	Existencia a výška rezervného fondu
	Používané finančné nástroje zveľaďovania majetku
	Hospodársky výsledok v posledných 3 rokoch

Zdroj: autorky kapitoly

Inou otázkou do diskusie je rozsah zverejňovania uvedených údajov o nadáciách. Do úvahy prichádzajú nasledovné varianty:

Vyššie uvedené informácie :

- budú v osobitnom bloku IS a budú verejne prístupné
- budú prístupne len oprávneným osobám – administrátorom RO.
- nebudú v otvorenom informačnom systéme; budú dodané len na základe požiadaviek riadiaceho orgánu.

Na základe všetkých uvedených poznatkov dospievame k záveru, že verejné obstarávanie nie je vhodným nástrojom pre výber sprostredkovateľa. Prehnany dôraz na cenu sprostredkovania neumožňuje primerane zhodnotiť ďalšie indikátory a ukazovatele, ktoré štátne orgány požadujú pre výber sprostredkovateľa.

Peter Medveď k tomu dodáva: „V Čechách cez VO viackrát úspešne obstarali sprostredkovateľov nórske aj švajčiarske mechanizmov. Do VO sa v takýchto prípadoch dajú zapracovať a váhami ošetriť aj iné kritériá ako cena - vecný návrh implementácie programu, skúsenosti a referencie, finančné a administratívne nastavenie. Problémom je, že na tieto kvality neexistujú „technické normy“ a práve preto je ich posúdenie v rámci výzvy adekvátnejšie, než cez VO.“

Ako vhodnejšia sa nám javí uzatvorená Výzva na podávanie ponúk odoslaná skupine nadácií, ktoré spĺňajú požadované podmienky odborného zamerania. To predpokladá, že špecifické údaje o nadáciách sú osobitným blokom/ modulom otvoreného informačného systému MNO. Poskytnutie požadovaných informácií o činnosti a hospodárení MNO vecou jej dobrovoľného slobodného rozhodnutia.

11. Použitá literatúra a ďalšie pramene

- Svák J. et al. : Zmapovanie existujúceho legislatívno-inštitucionálneho stavu registrov mimovládnych neziskových organizácií (MNO), sprístupňovania a dostupnosti dát o MNO, aktérov na úrovni verejnej správy a zdrojov dát o MNO, 2014
- Strečanský B., Deščiková R., Lacko M.: Popis a analýza zahraničných systémov akreditácie mimovládnych neziskových organizácií (MNO) prostredníctvom získania poznatkov z nastavenia a fungovania zahraničných systémov akreditácie s prihliadnutím na aplikáciu týchto poznatkov pri vytvorení akreditačného mechanizmu v prostredí Slovenska, 2014
- Smieška B.: Správa zo série piatich fokus groups s účastníkmi z MNO – prijímateľmi verejných zdrojov, PDCS? 2014
- Gušťačík P., Marošiová L., Woleková H.: Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie MNO, Správa z kvalitatívneho výskumu s riadiacimi pracovníkmi RO/ SORO/ štátnych orgánov, PDCS, 2014
- Marček E.: Financovanie mimovládnych neziskových organizácií z verejných zdrojov na úrovni miestnych samospráv v SR, PANET, 2010, http://www.cpf.sk/files/files/PANET_Financovanie_MNO_z_miestnych_verejnych_zdrojov.pdf
- Použité zdroje v kapitole 7:
 - Osobné rozhovory, e-mailová komunikácia
 - Návrhy operačných programov pre Programové obdobie 2014 – 2020
 - Operačný program Efektívna verejná správa,
 - Operačný program Ľudské zdroje,
 - Operačný program Životné prostredie
 - Integrovaný regionálny operačný progra,
 - Zákon 223/2012 Z.Z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy